

LAŠKA OFENZIVA.

BOJI OB SOČI SE NEPRESTANO NADALJUJEJO. — NEOL-
VEŠKA PRIZADEVANJA SOVRAŽNIKA. — LAHI ZAVZELI
PAR ZELO VAŽNIH VIŠIN. — 26. MAJA SO VJELI NAD 3000
AVSTRIJSKIH VOJAKOV. — ARTILERIJSKI BOJI V SEVER-
NEM DELU KRASA. — VELIKI VOJNI PLEN. — NAJHUŠI
BOJI DIVJAJO PRI PLAVEH, VODICAH IN SVETI GORI.

Rim, Italija, 26. maja. — V
hovno poveljstvo laške armade je
izdalo sledeče poročilo:

Vroči boji na Krasu se še vedno
nadaljujejo. Našim hrabrim četam
se je posrečilo čeraj zopet nekot-
no napredovati. Zavzele so več u-
trjenih postojank, vjele 3500 av-
strijskih vojakov in zaplenili ve-
liko vojnega materiala.

Po napornih artilerijskih pred-
pripravah, ki so trajale do štirih
popoldne, so zavzeli naši vojniki
strelne järke med izlivom reke Ti-
mavo ter neko točko vzhodno od
Jamelj. V naših rokah so tudi vi-
šine pri Medji vasi.

Avstrijci so izgubili tudi svoje
strelne järke pri Kostanjevi.

V severnem delu Krasa se vrše
samo artilerijski spopadi. Najhu-
ši boji se vrše pri Vodicih. So-
vražnik si je na vse mogoče na-
čine prizadeval, iztrgati nam nekaj
postojank, kar se mu pa ni po-
srečilo. Včeraj so vzprizorili A-
strijci zopet splošen napad. Na
kakor tudi na njihovi strani je
padla velika množina vojakov,
kljub temu so pa višine še vedno v
naših rokah.

Pri Plavi smo nekoliko napre-
dovali ob obronkih višine št. 363.
Od 14. maja do današnjega dne
smo vjeli na kraški fronti nad 22
tisoč vojakov, med katerimi se je
naložilo tudi nad 487 častnikov.

Rim, Italija, 27. maja. — Vo-
dstvo italijanske armade poroča sle-
deče:

Četrty dan grozne bitke na Kra-
su smo nekoliko napredovali in
zavzeli več važnih pozicij. Postoj-
janke, ki smo jih zavzeli pred
tem časom, so ostale v naših rokah.

Včeraj je od jutra do večera di-
vjala vroča bitka na vsji fronti.
Najhušje je bilo med obalo in
Jamljani.

Po strastnih naporih smo zavzeli
dobro utrjeno višino jugovzhodno
od Medje vasi.

Vjeli smo skoraj 900 avstrij-
skih vojakov, med katerimi se je
nahajalo 34 častnikov.

Tudi severno od Jamelj so se
vršili vroči boji. Z naskokom smo
zavzeli par važnih točk in pregnali
sovražnika.

Artilerijska bitka, ki se je vne-
la vzhodno in severno od Gorice,
še ni končana.

Naša artilerija je obstrlejevala
vodnjake v Grgarju in Britofu.
Naši zrakoplovci so neprestano
v akciji.

Železniška postaja v Sveti La-
ciji je močno poškodovana.

Par sovražnih zrakoplov smo
izstrelili pri Vertobji.

Dunaj, Avstrija, 26. maja. —
Poročilo o bojih na soški fronti,
ki ga je izdalo vrhovno poveljstvo
avstrijske armade, se glasi:

Velika bitka na jugozapadu se
neprestano nadaljuje.

Boji v Macedoniji.

Pariz, Francija, 27. maja. — S
srbskega bojišča so včeraj poro-
čali o običajnih artilerijskih bo-
jih. V bojih v prednjih črtah smo
vjeli nekaj sovražnih vojakov. Na
tej fronti so naši letalci vrgli 34
bomb na sovražna taborišča.

26. maja so angleški letalci bom-
bardirali nemške postojanke pri Li-
vanovo, severno od Petroviči.
— Drugih važnih poročil ni s te fron-
te.

Pošiljatelj denarja.

Kakor že znano, ne sprejemamo nič voč denar za izplačila v A-
striji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izposlujemo izplačila vojnim ujet-
nikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tud
onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki s
zasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pismo vojne-
ujetnika ker nam s tem pomagata sestaviti pravilni naslov.

TVRDKA FRANK SAKSER,

22 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Francoska fronta.

London, Anglija, 27. maja. — V
bojih severozapadno od St. Quo-
ntina smo imeli mnogo uspehov.
— Mnogo Nemcev je bilo ubitih, 18
pa smo jih vjeli. Mi smo imeli sa-
mo dva ranjena.

Odbili smo sovražni napad na
Loos. Sovražna artilerija je močno
obstrlejevala naše postojanke juž-
no od reke Scarpe.

Nočno poročilo:

Popoldne smo zopet priborili
nekaj ozemlja pri Fontaine-lez-
Vroissilles. V manjših spopadih pri
reki Coujel smo danes zjutraj vje-
li več sovražnih vojakov.

Včeraj smo uničili tri sovražna
letala, osem pa smo jih poškodo-
vali, da niso bili več sposobni za
službo.

Pogrešamo štiri naša letala.

Pariz, Francija, 27. maja. —
Nemci s svojim napadom pri Mou-
lin de Laffaux niso imeli uspeha.
V tem okrožju in na planoti Cali-
fornia, kakor tudi severno od Nan-
roy in Morvillieres, so se vršili
ljuti artilerijski boji.

Zračni boji: Tekom dneva je 25
naših letalcev izstrelilo štiri sovra-
žna letala. V noči od 26. do 27. ma-
ja so naši letalci vrgli na sovražne
vojaške naprave 3300 kilogramov
eksplozivnih snovi. Vzšlo se je
več poslopij. Metali so tudi bombe
na letališče v Colmar in Sissone
ter na nemško taborišče pri Lao-
nu.

Nočno poročilo:

V Champagne je sovražnik dva-
krat navahnil na naše postojanke
pri Teton. Sovražniku se je posre-
čilo vdreti v naše zakope, s proti-
napadom pa smo ga zopet pogнали
v njegove postojanke.

Popoldne so tretjič navalili na
nas, pa smo jih takoj prepočili.

Nemški zrakoplovi nad Anglijo.

Berlin, Nemčija, 26. maja. —

Nemška admiraliteta poroča:
Pri uspešnem poletu so naši zra-
koplovi metali bombe na Dover in
Folkestone. Tudi poleti globoko v
deželo so imeli uspehe.

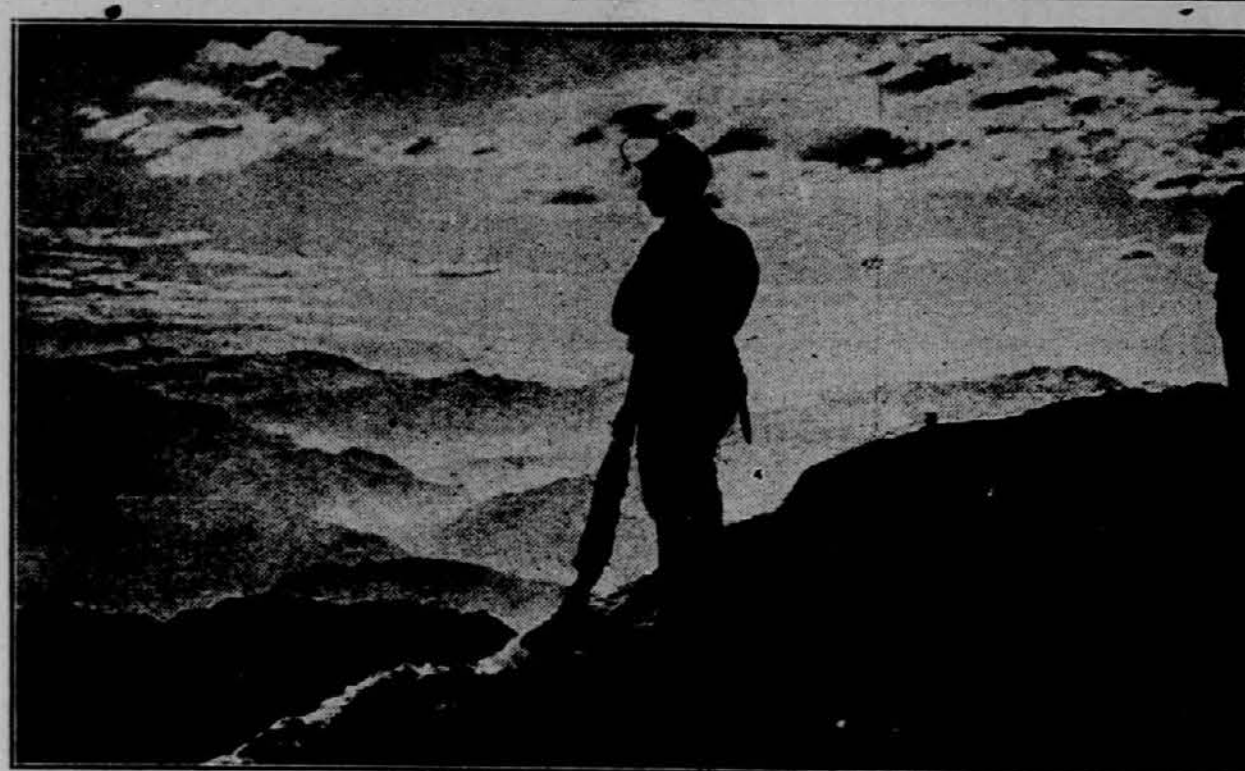
London, Anglija, 26. maja. —
Uradno poročilo pravi, da je 16
nemških aeroplanov v petek med
pol šest in pol sedmo uro zvečer
napadlo jugovzhodno angleško
obrze. Metali so bombe na več
mest in so povzročili škodo na po-
slopjih. V nekem mestu pa je bi-
lo ubitih 76 oseb, 174 pa jih je bi-
lo ranjenih. Med ubitimi je 27
žensk in 23 otrok; med ranjenimi
pa 43 žensk in 19 otrok.

Angleški zrakoplovci so napadli
nemška letala in so tri izstrelili.
Na povratku čez kanal so se spo-
padli zrakoplovci sredi nad kana-
lom in eno sovražno letalo je bilo
uničeno. Blizu belgijskega obrežja
je zopet prišlo do spopada in uni-
ženi ste bili dve nemški letali.

Vsa naša letala so se vrnila ne-
poškodovana.

Ruska fronta.

Petrograd, Rusija, 27. maja. —
25. maja so naši letalci poleteli nad
Pinsk, kamor so vrgli šest bomb.
Opazilo se je, da so bombe zadele
železniško progo, na zapadni stra-
ni mesta pa se je vžgalo več po-
slopj.

STRAŽA OB SOČI.

Ameriško brodovje.

Nemci so vedeli, da pluje ameriško
brodovje v Evropo. — Minirali so
pristanišče. — Washington prese-
nečen.

Washington, D. C., 26. maja. —
Danes popoldne je mornariški taj-
nik Daniels podal sledečo izjavo:
"Kakor poroča danes admiral
Sims, je Berlin vedel štiri dni pred
prihodom ameriških rušilec na
Angleško, da so ladje na potu in
v katero pristanišče plovejo.

On navedenja, da ima gotove in-
formacije, da je bilo to naznanje
nemčiji v naprej in dovolj zgo-
daj, da je bilo pristanišče, kakor
je brodovje vozilo, dan pred pri-
hodom minirano.

Department je prepričan, da je
nemški špijonažni sistem še ved-
no na delu v deželi, ki ima infor-
macije o naših pomorskih operaci-
jah. Ako se kretanje brodovja
prej oznanj, je to nevarno.

Vlada, ki ve, da časopisi niso iz-
dali te informacije, želi, da se o-
brne pozornost časopisov na to de-
stvo, da se preprečijo, kako se
mora paziti, predno se objavijo vo-
jaške informacije, bodisi po časo-
pisu ali kako drugače.

Informacije o vojni ameriškega
brodovja v Evropo so mogle priti
le iz mornariškega urada, ali pa
od brodovja. Da je nemška špijo-
naža mogla prodrati v osrčje mor-
nariških zadev, je za državne ur-
nadnike veliko presenečenje.

Upajo, da bodo po skrbni pre-
iskavi dognali, odkod je prišlo to
naznanilo.

V državi sta samo dve brezžični
postaji: Sayville in Tuckerton.
Tudi kabel je pod mornariškim
nadzorstvom. Državni uradniki
pravijo, da je nemogoče, da bi šlo
poročilo skozi angleško, ali pa
francosko cenzuro.

Zato so mnenja, da je bilo spo-
ročno najprej v Mehiko, ali pa
Južno Ameriko in od tam potom
brezžičnega brzojava v Nemčijo. Iz
Buenos Aires se naznanja, da so
Nemci postavili novo brezžično
postajo.

Mornarica pa tudi kontrolira
kabel proti jugu in je odredila o-
mejitev porabljanja v trgovske
svrhe. Dosedanja preiskava v tem
oziru ni dovedla do dovoljnega u-
speha.

Kmalu po napovedi vojne se je
priznalo, da so imeli v državnem,
vojnem in mornariškem poslopju
na sumu šest oseb, da so špijoni.
Tajna policija je povsod namešče-
na po raznih vladnih poslopjih in
mobilizacijskih krajih.

Agenti pravosodnega depart-
menta so tudi noč in dan na delu,
da pazijo na špijone. Mnogo tuj-
cev je bilo aretiranih, mnogo jih
je še v ječi in čakajo sodrjske
preiskave.

V zvezi s temi misterioznimi
dogodki v državnem, vojnem in
mornariškem departmentu se spo-
minjamo tudi načrta za kontrolo
ognja na superdreadnoughtu
Pennsylvania, ki je bil vkračen in
ga niso nikdar mogli najti. Tudi
niso našli mornariških tajnih na-
vodil, ki so bila vkračena na paci-
fiškem obrežju.

Evropske železnice.

Neki ameriški poročevalec, ki se
je ravnokar vrnil z Dunaja, poro-
ča naslednje:

Na živilske probleme cen-
tralne Evrope je v zadnjih mese-
cih neugodno uplivalo dejstvo, da
so železnice počasi izgubile svojo
uspešnost in da niso več v stanju
izvršiti svoj del pri razdelitvi ži-
vilskih potrebščin. Vojna je stavi-
la na železniške črte velikanske
zahteve in nemogoče je bilo po-
svetiti program in železniškim vo-
zom paznost, ki jo zahtevajo.

Skozi dve leti se je železnice po-
polnoma zanemarjalo. To in veli-
kanski promet na nekaterih glavnih
črtah je povzročilo, da je žele-
zniški sistem le še senca tega, kar
je bil prej. Temelje ali podstav-
ke so zelo površno izvršili stari
moški, dečki, ženske in vojni je-
tniki in posledica tega je bila, da
so se tračnice in vozovi kaj hitro
poslabšali in obrabili.

Vsled pomanjkanja izurjenega
dela niso bile država in privatne
družbe v stanju obdržati vozove in
stroje v dobrem stanju. Posledica
tega je bila, da se je moralo zmanj-
šati hitrost vlakov. Iz tega je zo-
pet sledilo zmanjšanje prevozne
kapacitete ali zmoglosti železnice.
Posebno lokomotive so bile v slab-
em stanju.

Dvomislno je, če bi bilo mogoče
najti v centralni Evropi železni-
ški stroj, ki bi bil zmogel izvrše-
vati 60 odstotkov dela, ki ga je bil
izvršil prej. To je posebno opazi-
ti v mrzlem vremenu, kjer kaže
para, vhaajajoča iz sto in sto raz-
rahljanih spojev, kako malo od-
stotkov premožne sile se v resnici
izrazi.

Dejstvo, da so v takem slučaju
črte zaprte po cele ure, še veliko
poveča neugodnost prometne si-
tuacije.

V pretekli zimi je bilo na ta na-
čin uničenih na tisoče ton krom-
pirja in drugih pridelkov. Vlake
se je za cele dneve potisnilo na
stranske tračnice, da je bilo mo-
goče očistiti progo ter nato spravi-
ti naprej zaostale vojaške trans-
porte.

Izgledi v centralni Evropi gle-
de železnice so izvanredno nugo-
dni. Nekateri proroči, da bo treba o-
premiti s popolnoma novimi trač-
nicami, predno se bo mogel vršiti
po njih normalni promet.

Dokler bo trajala vojna, tega
ne bo mogoče storiti, dočim napre-
duje z vsakim dnem poslabšanje
železniških prog v skoro geome-
tričnem razmerju. Stranske trač-
nice večine železniških središč so
prenapolnjene z železniškimi vo-
zovi vsake vrste, katerih ni mogo-
če več uporabiti. Če bo trajala vo-
ja, še nadaljni dve leti, bo morala
centralna Evropa po končanih so-
vražnostih popolnoma preosnovati
in skoro dočela novo zgraditi ve-
čino svojih železniških prog. Se
večji pa bodo stroški, ki bodo na-
stali vsled nabave novih strojev.

Železniških vozov in drugega ma-
terijala, ki je vsled trajne upora-
be ter nezadostnih popravil sedaj
popolnoma obrablen.

Tornado v Srednjem zapadu

Illinois in Indiana zelo prizadeti.
160 mrtvih in nad tisoč ranjenih.
5 milijonov škode.

Mattoon, Ill., 26. maja. — Okoli
50 oseb je bilo ubitih in več kot
300 ranjenih, ko je danes popoldne
tornado divjal čez mesto. Trgovski
del mesta je bil opustošen in 2000
oseb je brez strehe. Toča in dež
sta ovirala rešilna dela. Do pozne
noči so izkopavali ljudi izpod raz-
valin.

Chicago, Ill., 27. maja. — D-
zdaj se je dognalo, da je bilo u-
bitih več kot 160 oseb in več kot
tisoč ranjenih, ko je tornado dr-
vil preko sedmih držav: Kansas,
Illinois, Indiana, Tennessee, Ken-
tucky, Alabama in Arkansasa.

Najbolj je bilo prizadeto me-
sto Mattoon, Ill., kjer je bilo ubi-
tih 54 oseb, več kot 500 ranjenih
in 469 hiš porušeni.

Tornado je odnesel hiše in na
pokopališčih je porušil spominske
kamne.

Po mestih so bile telefonske in
brojavne naprave tako poškodo-
vane, da prebivalci niso mogli iz
drukih mest poklicati pomoči.

Predno je prišel tornado v Char-
leston, Ill., je uničil cel gozd.

V Mattoon, Ill., je porušil 500
hiš. Površina štiri ceste na široko
in 35 cest na dolžino je v razvali-
nah.

Izstradanje.

Centralne države so baje še pre-
skrbnjene do žetve. — Izjava rav-
natelja Hooverja.

Washington, D. C., 27. maja. —
Zavezniki zastopajo upajo, da bodo
centralni zavezniki v kratkem času
izstradani. Iz precej zanesljivih
virov se je izvedelo, da imajo v
Avstriji in na Nemskem še dovolj
hrane do prihodnje žetve.

To je potrdil tudi ameriški po-
slnik Penfield, ki se je vrnil pred
kratkihi z Dunaja.

Izjavil je, da prebivalstvo sicer
trpi pomanjkanje, da bo pa z ži-
vili še nekako šlo do jeseni.
Živilski diktator je rekel, da so
zavezniki glede živil skoraj na
ravno takem stališču kot centralne
države.

Zavezniki dobivajo skoraj vsa
živila iz inozemstva. Pomisliti je
treba, koliko ladij jim potope nem-
ški podmorski čolni in še koliko
drukih zaprek jim je postavljeno na
pot. — Nemčija ima vsa živila v
okrožju svojih meja in žnjimi na
ekonomičen način razpolaga.

Deportacija Belgijcev.

Havre, Francija, 27. maja. —
Nemško povelje z dne 15. aprila
zahteva iz mesta Mons 600 mlade-
ničev za nemške kavalerijske ba-
rake; imeti morajo s seboj obleko
in živež. Mesto mora plačati za
vsako osebo, ki ne bi prišla 300
mark (\$60).

Vse kaže, da bodo odpeljali tu-
di ženske, ker se sedaj vrši regi-
stracija.

KRUH IN MOKA.

AMERIKANCI NAJ BI JEDLI KORUZNI KRUH. — ZNAČILNA
ZAHTEVA POLJEDELJSKEGA TAJNIKA HOUSTONA. — PŠE-
NIČNA MOKA NAJ BI VSEBOVALA SAMO 81 ODSOTOKOV. —
NEKATERI SE ZE DOLGO ČASA IZOGIBAJO TEJ POSTAVI.

Profesor Alfonso E. Taylor je
obvestil vlado Združenih držav, da
moramo jesti v tej deželi koruzni
kruh, da bomo lahko pošiljali svo-
jo pšenico v Anglijo in Francijo.
— Francozi in Angleži. — pravi
Taylor, — morajo jesti koruznega
kruha, vsled česar smo mi v tej
deželi prisiljeni izpremeniti svoj
način življenja ter nadomestiti
pšenico, ki smo jo zavživali dose-
daj, s koruzo.

Treba je vzeti v poštev psi-
hologijo situacije. Psihologija je
zelo važna stvar ter se je ne sme
ignorirati. Ko sem bil v Angliji,
sem slišal nekega nemškega voj-
nega jetnika izjaviti, da ne doba-
vajo jetniki zadosti hrane. Ko se
jim je reklo, da dobivajo isto, kar
dobivajo drugi ljudje v Angliji,
je stopil naprej neki nemški čast-
nik, s hlebem belega kruha v roki,
ter rekel: — Kako morete za-
hlevati od nas, da bi živeli ob tem
slabem belem kruhu?

Niso bili vajeni belega kru-
ha, — je nadaljeval dr. Taylor, —
in njih psihologija jim je prepo-
vedovala vrjeti vanj. Psihologija
reagira, kakor hitro se zahteva od
ljudi, naj izpremenijo svoj način
življenja.

Te ugotovitve dr. Taylorja se
je razširilo po celi deželi. V tem
smislu je govoril pred poljedel-
skim komitejem poslanske zborne-
re v Washingtonu ter izjavil isto
tudi v New Yorku, na nekem zbe-
rovanju.

Poljedelski tajnik Houston, ki
si je izbral profesorja Taylorja za
svojega glasnika, zahteva od na-
roda, naj zavživa moko iz bom-
bažnega semena mesta žita, kojega
je bil dosedaj vajen, vendar pa
ne pove ničesar o psihologiji, ki
bo reagirala proti taki izpremembi.

Taylor nam pripoveduje, da so
se Nemci pritoževali nad belim
kruhom, katerega niso bili vajeni.
Pravi, da se bodo Francozi in An-
gleži z istega vzroka pritoževali
nad koruznim kruhom. Ameriški
narod ni bil vajen zavživanja konj-
skega mesa. Zdravniškemu komi-
saru Emersonu pa se je zahvaliti,
da njega psihologija ni odvračila
od zavživanja tega mesa, katere-
ga se veliko proda v New Yorku.

Če zadržuje angleška in fran-
coska psihologija naše zaveznike
od zavživanja koruznega kruha
mesto pšeničnega, zakaj ne bi za-
drževala ameriška psihologija A-
merikanec od uporabe koruze me-
sto pšenice?

Profesor Taylor soglaša s svo-
jim gospodarjem Houstonom ter
posneti velikih parnih mlinov,
da se ne sme zahtevati od mlinov
izpremembe v izdelovanju patent-
ne moke, proti čemur je javni
zdravstveni urad Združenih držav.

On pravi, da je pšenična moka
vsebujejoča 81 odstotkov, idealna in
istočasno je poslala ameriška zve-
za pekov-mojstrov poslanico Her-
bert C. Hooverju, v kateri se pro-
testira proti vsaki oficijelni akci-
ji, s katero bi se prisililo mletje
pšenične moke, ki bi vsebovala več
odstotkov.

Sprejelo se je z iste strani reso-
lucije, v katerih se izjavlja, da bi
vsaka izprememba obstoječih re-
gulacij in predpisov nudila prilo-
ko za ponarejanje ter uničila pri-
ložno ali redilno vrednost in stan-
dard.

Pekovski mojstri, katere je vle-
kla na eno stran znanost, na dru-
go pa dobičkaželjnost, so sprejeli
še druge resolucije, v katerih se
izjavlja, da bi bilo boljše, če bi pe-
ki sami mešali moko kot pa mi-
narji v slučaju, da bi bila kontro-
la glede dobave živil prisiljena
odrediti mešanje koruzne moke s
pšenično.

Oni sami mešajo že sedaj moko
ter so jo skozi leta. Mlinarji mo-
rajo zaznamovati mešano moko
kot tako, pekom pa ni treba za-
znamovati svojega kruha.

Navadni narod ne ve ničesar
glede te aleparije na debelo in v

tem se nudi dokaz psihologije.
Salomon Westerfeld, podpred-
sednik National Retail Grocers
Association je rekel na posveto-
vanju pekovskih mojstrov: — A-
meriški želedec ne bo prenesel
kruha, izdelanega iz popolne, to je
moke z otrobi vred. — Zveza pe-
kovskih mojstrov je tudi brzoja-
vila poljedelskemu departmentu,
da ne more držati v zalogi popol-
ne moke, ker se prehitro pokvari.
Isto so hoteli natveziti vladi tudi
znanstveniki, a temu stoje naspro-
ti tehtna dejstva.

V New Yorku je šest velikih pe-
karn, kjer se napeče vsaki teden
50.000 hlebec kruha iz popolne
moke, to je moke z otrobi vred. V
štirih letih se je ta produkcija
zvišala od 500 hlebec na 50.000.

Nasprotno zagotovilom znan-
stvenikov in pekovskih mojstrov,
se je ameriški želedec ne le priva-
dil zavživanju popolne moke, tem-
več raste njena uporaba od dne
do dne.

Kako nevzdržno je stališče par-
nih mlinarjev, ki skušajo presle-
diti vlado, je razvidno iz delovanja
Washburn Crosby Co., ki razpoši

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)

Owned and published by the
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)

FRANK SAKSER, President.

LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko	\$3.50	Za celo leto za mesto New York	\$5.00
In Canada	3.50	Za pol leta za mesto New York	3.00
Za pol leta	2.00	Za četrt leta za mesto New York	1.50
Za četrt leta	1.00	Za inozemstvo za celo leto	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredni nedelje in praznikov.

"GLAS NARODA"

("Voice of the People")

issued every day except Sundays and Holidays.

Subscription yearly \$3.50.

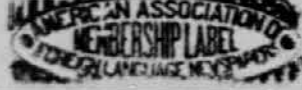
Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagoviti pošiljati po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

Dopisom in pošiljatkam naredite ta naslov:
"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York City.

Telefon: 4687 Cortlandt.

Vlada in business.

Kamorkoli gresta angleška vlada in angleška zastava, jima sledijo angleški kapital, trgovina in angleški promet.

Od Downing Street do Threadneedle Street v Londonu je le en korak. Angleški kapital je potreboval Rand zlata polja. Angleška vlada je šla ter jih vzela. Angleška vlada ni storila ničesar, ko je Disraeli na dramatičen način kupil delnice Sueškega prekopa. On in njegovi nasledniki so ustanovili premovalne postaje kot vodilne kamene na poti v daljini. Iztek ter podpirali parobrodstvo, da se je doseglo parobrodno službo, kot jo je potrebovala dežela.

Nemčija ni čakala, da se bosta Nemška istočna Afrika in Jugozapadna razvijali sami po sebi. Načrte za razvoj kolonij se je izdelala roko v roki s trgovci, industrialci in bankirji. Dornburg, židovski finančnik, je postal kolonialni minister. Dve nemški parobrodni družbi se je podpiralo, da se muhi parobrodno službo kot jo je zahteval hitri razvoj teh kolonij. — Kiaučau je bila tako bankirska kot nemška postojanka.

"Deutsche Bank" je bila v Turčiji in Mali Aziji pionir na Nemčijo ter začela z načrtom ustvaritve "Srednje Evrope".

Od Wilhelmstrasse do Behrenstrasse v Berlinu je kaj kratka pot.

Kako velika pa je razdalja med Washingtonom in New Yorkom. Vse kaže, da je ne morejo premostiti niti moderne iznajdbe kot so pošta, železnica, telefon in radio. Vozok leži v tem, da je ta ločitev, ločitev duha.

Za Panamski prekop smo izdali skoraj \$400.000.000. Taja, inozemska akcijska družba, Royal Dutch

Shell Co., pa je, ki ustanavlja petrolejske postaje na obeh straneh prekopa ter jih namerava posejati po vseh morjih kot je poseja Anglija svoje premovalne postaje.

Ameriško korporacijo, ki bi lahko strla in premagala organizirano inozemsko silo kapitala, — to ameriško korporacijo pa se je združilo in sicer od ameriške vlade same.

Dobički Standard Oil korporacije so ostali nedotaknjeni, pač pa se je zmanjšalo njeno zmoglost, da služi deželi.

Standard Oil je naučila Kitajsko videti tudi ponoči. Njene petrolejske svetilke so prjele v kraje, kamor ni preje prodrl noben belokozec. Petrolejske kandelice so postale neobhodno potrebne v vsaki kitajski družini. Pričale so o ameriški trgovini in pravilnem postopanju. Danes pa je izgubila ameriška petrolejska trgovina polovico prejšnjega namena in tudi pomena. Royal Dutch Shell družba je prevzela polovico kitajskih trgovine in petrolejskih vrelcev.

To je povest o vladi in businessu, kojih cilji si nasprotujejo ter delajo drug proti drugemu. Slabe posledice tega smo videli v Mehiki.

Ameriška vlada, ki ne pripozna businessa v velikem obsegu ter ne dela z njim roko v roki, živi v osemnajstem stoletju. Le s tem, da uporabljamo moderno oblike ekonomske ali narodno-gospodarske organizacije, moremo uspešno tekmovali z drugimi narodi, ki so sprejeli te moderne. — Miki in se jih tudi v vsakem oziru poslužujejo. Mezeg ne more kot nosilec tekmovali z železnico.

Izvežbanje amer. častnikov

Pred par tedni se je odpuščilo iz provizorične častniške šole Združenih držav v Fort Leavenworth. Kan. 342 poskusnih poročnikov, ki tvorijo prvo serijo nekoliko 5000 novih častnikov, katere je treba izvežbaniti v prihodnjih štirih letih.

Ta oddelek tvori prvi razred provizoričnih častnikov kar se jih je kdaj sprejelo v armado Združenih držav. Izpolnili bodo tisoče praznih mest, ki so nastala vsled novega obrambnega zakona Združenih držav.

Še pred tremi meseci so bili ti možje razvrščeni po vseh Združenih državah kot civilisti. V privatnem življenju so izvrševali najrazličnejše poklice, dočim so sedaj armadni častniki, ki bodo poveljevali narodni armadi.

Ti možje so se prvi poslužili velike prilike, ki se je nudila civilistom, da dosežejo po primeroma kratkem času častniška mesta.

Ko se je otvorilo dne 3. januarja t. l. prvi razred častniške šole v fortu Leavenworth, se je stavi lo njene člane pod isto disciplino kot je določena za akademijo West Point. Te discipline pa se ni olajšalo, dokler ni bil vežbanje končano.

Fort Leavenworth se je izbral kot najbolj praktični kraj v tej svrhe. Tam se namreč nahajajo še druge vojaške strokovne šole.

Osnovni princip načrta je seznaniti provizoričnega častnika z osnovnimi pojmi vojaške vede, v kolikor je to mogoče v treh mesecih. Mladim ljudem je treba ustrečno podlago, na kateri lahko po tem gradijo naprej s pomočjo praktičnega vežbanja in privatnih študij.

Ko so enkrat dovršili gojenej tečaj, se jih prideli vojaškim postojankam prav kot redne častniki. Če se je konec dveh let izkazalo, da so sposobni za vojaško kariero, se vrže proč njih provizorični naslov ter postanejo s tem stalno nameščeni častniki. Oni ki se ne izkažejo sposobnim, se izbrije iz vojaških seznamov in vrnejo se v civilno življenje. Vežbanje pa je tako popolno, da je pričakovati le majhnega odstotka poznejših diskvalifikacij.

Radi pomanjkanja časa je v tem pouku, manj ali več teoretičen. Nemogoče je namreč dati v tako omejenem času praktično ilustracijo celotnega dela, ki ga je treba izvršiti.

Delo, ki se ga vdeležijo učenci, je razdeljeno v sedem razredov. — Prvi teh so teoretični predmeti: kot: inženirstvo, vojaška umetnost, vojno pravo in vojna sanitacija. Praktični pa so: jahanje, infan-

ternjsko vežbanje, armadni poslovniki in artilerijsko vežbanje.

Najbolj zanimivo izmed vsega dela za mlade poročnike je jahanje. Šola stoji pod vodstvom kapitana Ben Lear ter se uči častniške rekrute jahanja, skakati in dirkati. Manj kot dvajset odstotkov dobi častnikov je sploh sedelo ke ali pa ob devetih, ker sam zase dela in je lepo vsa družina skupaj.

Prvi pouk se daje v jahalnicah pozneje pa na prostem. — Sistem ekvitalije je sličen onemu francoske kavalarije ter isti kot se u prablja v jahalni šoli v fort Riley kjer se skoro stalno nahajajo za stopniki vseh armad sveta.

Vsak provizorični bodoči častnik se mora priučiti jahanju, kajti v vsakem pešpolku je gotovo številno častnikov na konju. Učencem se ko namenjeni za službo pri kaleriji, se nudi prilika za specijelno izobrazbo, v kar je vključeno borenje s sabljami na konju ter vaje s pištolami.

Vsak provizorični častnik je deležen popolnega pouka v osnovnih pojmi vojaškega zdravoslovja.

Posebno pozornost se poveča leži taborišče, sanitaciji in preprečenju najbolj običajnih bolezni. Navaja se jih tudi, kako počuvati svoje čete glede osebne higijene in kako spoznati izbruhe nalezljivih bolezni, kadar ni zdravniška pomoč takoj pri rokah.

Glede inženirstva se je prišlo do prepričanja, da je boljše opremiti bodočega častnika z majhnim mestom obširnemu znanjem. Vse, kar se stori v tem oziru, spada v topografijo in poljsko inženirstvo. Z ozirom na topografijo se ne uči mlade častnike risati površne skice ter izvrševati merjenja v primer nem obsegu.

Eno prvih vprašanj, ki se vsiljuje človeku, ko zasleduje izvrševanje tega načrta, je to, če nudi to trimesečno vežbanje dosti praktičnih uspehov, da se zagotovi spoštovanje bodočega častnika od strani navadnega moštva.

V tem oziru se upa storiti toliko, da ne bo v tem oziru nikakih pritožb. Velik del mladih mož katere se je ravnokar odpuščilo iz šole, prihaja iz vojaških družin. Vsebovana so imena, ki so znana v armadi skozi generacije. Stevilnim ter je bilo vsled pomanjkanja političnega upliva nemogoče priti v West Point akademije in sedaj so se poslužili prilike, k jim odpira iste izgleda za bodočnost kot West Point.

Dopisi.**Lebanon, Pa.**

Iz vseh krajev Združenih držav vidim kopije, le od nas se malo kdo oglasi.

Z delom gre prav dobro in zaokup je tudi dober; na 10 ur dobimo \$2.55. Vsi pravijo, da je letos prav dobra plača; a človek ne premisli, kakšna je draginja, ker moraš dati za funt mesa 30¢ in za 100 funtov moka \$8.75. Če hoče preživeti svoje otroke, moraš kupiti. Spominjam se leta 1888, ko je bila moka \$1.50, meso "pork chops" 6¢ ter sladkor 5¢ in služilo se je na uro 12¢. Tistikrat so bila boljša leta kakor sedaj in si je mogel človek kaj prihraniti; sedaj si ne moreš nič. Zdaj moraš dati \$5 za moške čevlje, za ženske pa \$9. Za \$12 si prej kupil za 7 otrok čevljev, zdaj stanejo samo ženski čevlji toliko. Obeta se nam, da bo še večja draginja kakor je zdaj.

Pozdrav rojakom in rojakinjam po širni Ameriki.

B. Kočvar.

Pueblo, Colo.

V nedeljo 20. maja se je vršila v cerkvi Marije Pomočnice v našem mestu slovenska poroka. Ženin je bil rojak Janez Kralj, starjši sin poznane farmerja Jožeta Kralja, rojen v Pueblo, in je popeljal pred oltar Marijo, starjšo hčerko Antona Močilnikarja. Svaiba se je vršila na ženinovem domu, kjer se nas je zbralo veliko število klubov slabemu vremenu. Hiša je bila polna do zadnjega kota; veselili smo se pozno v noč. Imeli smo vsega v izobilju in smo bili vsi dobro postreženi. Novorojenček par bo živel tukaj v Pueblo in mu želim mnogo sreče, za dovoljnost in blagoslova božjega v novem stanu.

Živimo od mesta 6 milj; imamo se prav dobro. Sprvega je res bolj težko, če par let je pa dosti boljše življenje kot v mestu. Dragi rojakinje in žene, če kaj ljubite svoje možje, le na farmo, ne bojte se dela. Zrak je zdrav, posebno zdaj pa je preprosto dekleto.

Te besede francoskega municijskega ministra jasno pokažejo delovanje francoske in angleške vlade. Na Francoskem, Angleškem in v Italiji prej začenjajo jutraj delati kot v mirnem času. V Rusiji so že leto pred revolucijo pričeli s tem, da bi se dovolilo otrokom delo v industriji.

Kanada, Avstralija in Nova Zelandija so navzile temu, da so polale velike armade na bojno polje, obdržale iste delavne ure; le bili vsi dobro postreženi. Novorojenček par bo živel tukaj v Pueblo in mu želim mnogo sreče, za dovoljnost in blagoslova božjega v novem stanu.

Živimo od mesta 6 milj; imamo se prav dobro. Sprvega je res bolj težko, če par let je pa dosti boljše življenje kot v mestu. Dragi rojakinje in žene, če kaj ljubite svoje možje, le na farmo, ne bojte se dela. Zrak je zdrav, posebno zdaj pa je preprosto dekleto.

pa zjutraj, ko človek vstane, kako lepo tički zvrholijo, da človek, če ima le količjak srca do dela, hiti vsak po svojem delu. Tukaj je mirno življenje, tukaj ni nobenega bossa, tukaj se ni bati, če piščalka zažvižga in ti zamudiš, da te odloviš. Ti si sam boss; če te veseli, greš ob treh zjutraj ali pa ob devetih, ker sam zase dela in je lepo vsa družina skupaj.

Srečen pozdrav.
Francis Lesar.
R. 2, Box 65, Pueblo, Colo.

Otroci v vojnem času.

I.
Različna priporočila, da bi se neupotrebljali tudi otroci za delo na polju, nas opozarjajo na angleško izkušnjo o otroškem delu. Angleška je vse moči posvetila vojni in pustila otrokom delati na polju. Angleška vlada je dovolila posebne olajšave v šolskem obisku. Od začetka vojne pa do prvega maja preteklega leta je bilo 28 tisoč šolskih otrok oproščanih šolskega obiska in so delali na kmetijah.

Krajneve šolske oblasti imajo pravico oproščati otroke od šolskega obiska. Ponajveč pa te oblasti ne ugodijo prošnjam staršev: farmerji morajo sami opravljati vsa poljska dela, ker šolske oblasti ne dovolijo, da bi otroci izostali iz šole.

Ministrstvo za uk je v prvem letu vojne krajnim šolskim oblastim sporočilo, kakor sledi: Šolskega obiska se smejo oprostiti samo posamezni otroci po osebnem preiskavanju vsakega slučajja; ni namen splošno uničiti postav; zaposlenje šolskih otrok se mora amnatirati kot izjemni ukrep in se sme dovoliti samo tedaj, kadar ni mogoče dobiti drugih delavskih moči. Nikdar se ne sme dovoliti, kadar je dovolj šoli odrastlih otrok na razpolago. Oblastim se mora naznaniti način dela; določiti se mora plača in koliko časa vzame delo, ki pa mora biti lahko in primerno otrokom.

Leto pozneje je ministrstvo priporočilo, da se morajo ti pogoji natančno upoštevati. Naročil je šolskim oblastim, da se mora delo primerjati s plačo, katero poudarja farmerji otrokom. Otroci, ki so oproščeni šolskega pouka, morajo biti vpisani. Vsake tri mesece se mora šolska oblast pripraviti, ako obstajajo pogoji, pod katerimi so odšli otroci na delo.

Navzile temu je zdravniški uradnik v ministrstvu rekel: Opazilo se je, da krajneve šolske oblasti prerade dovoljujejo otrokom, da ostanejo iz šole in se v tem oziru niso izpolnjevali predpisi vlade.

Angleški trgovski urad poroča, kako so že na drug način nadomestili poljske delavce. Zaposlili so starejše otroke; ženske so prostovoljno šle na polja; vpeljalo se je mnogo poljedelskih strojev.

Priznava se, da so na ta način živitvami najboljši otrokovi interesi. V svojem zadnjem naznanilu piše zdravniški uradnik šolskega ministrstva: "S tem, da se otroka prej vzame iz šole, kot pa bi se smelo po postavi, se prekine njegova izobrazba v času, ko bi mogoče ravno pričel uporabljati v življenju nauke, katere je prejel v šoli, in izpostavljen je naporu, ki slabo vpliva na njegov fizični razvoj."

II.
"Izkušnja v vojnem času je samo pokazala — tehnično, gospodarsko in celo psihološko —, da so delavski zakoni potrebni. V naši postavo najdemo pogoje za boljše in večjo produkcijo v času vojne."

Te besede francoskega municijskega ministra jasno pokažejo delovanje francoske in angleške vlade. Na Francoskem, Angleškem in v Italiji prej začenjajo jutraj delati kot v mirnem času. V Rusiji so že leto pred revolucijo pričeli s tem, da bi se dovolilo otrokom delo v industriji.

Kanada, Avstralija in Nova Zelandija so navzile temu, da so polale velike armade na bojno polje, obdržale iste delavne ure; le bili vsi dobro postreženi. Novorojenček par bo živel tukaj v Pueblo in mu želim mnogo sreče, za dovoljnost in blagoslova božjega v novem stanu.

Živimo od mesta 6 milj; imamo se prav dobro. Sprvega je res bolj težko, če par let je pa dosti boljše življenje kot v mestu. Dragi rojakinje in žene, če kaj ljubite svoje možje, le na farmo, ne bojte se dela. Zrak je zdrav, posebno zdaj pa je preprosto dekleto.

Te besede francoskega municijskega ministra jasno pokažejo delovanje francoske in angleške vlade. Na Francoskem, Angleškem in v Italiji prej začenjajo jutraj delati kot v mirnem času. V Rusiji so že leto pred revolucijo pričeli s tem, da bi se dovolilo otrokom delo v industriji.

pod 18. leti delati ponoči in močni delavci so vedno pod zdravniškim nadzorstvom.

Vojno ministrstvo je izdalo 31. julija 1916 sledeči odlok: "V nadaljevanju vojne je potrebno, ne samo dobiti mnogo delavcev, katere potrebujemo v naši vojni industriji, temveč se mora paziti, da se delavci ne izčrpajo in da ne omagajo. Zaradi narodne obrambe moramo ohraniti fizično moč naših delavcev, ki izdelujejo vojni material."

Francoska vlada je v zadevi šolskega obiska urenila tako, da otroci pod 17. leti še vedno med delom obiskujejo šole, dasiravno samo deloma.

Na isti način so urelili na Angleškem; postava pa zahteva obiskovanje šole do 14. leta.

V vseh državah, ki so zapletene v vojno, so vpeljane postavbe, kako dolgo sme vsak delavec na dan delati, da ni zdravju škodljivo.

Poglavje o morskem deklici.

Poslušajte in strmite!
Ob obali Kitajske se je našlo o kostje bitja, ki je bilo napol človek in napol riba in ki je soglasno z izjavo znanstvenikov živele pred nekako 4000 leti. Razkritje tega o kostja, zakopanega globoko v obrežni pesek, je oživilo staro vprašanje, če so morske deklice v resnici kdaj živele. Oskostje je bilo sprejeto v nekaterih krogih končni dokaz, da so taka bitja v resnici obstajala, bitja, ki so uživala trajno slavo v bajkah in pripovedkah neštetiž dežel.

Čudni ostanek, ki je prišel sedaj na dnevno luč, ima glavo, ramena in roke ženskega bitja, kar je razvidno iz formacije kosti in oblike črepij. Spodnja polovica telesa je okamenela ter je slična v vsakem oziru repu ribe. Ima tudi več plavut. Na glavi in gorenjem delu telesa se je našlo nagubano kožo slično oni črpalčinskih mrmr. V nadaljini dokaz se je našlo tudi par las in strokovnjaki, ki so tako preizkušali, so izjavili, da so bili ti lasje nekot gosti in dolgi.

Vsaka povest slika morskoro deklico kot sedečo na skali, dočim si uravnava in čese lase. Skoro vsak izmed starih narodov je pustil za seboj povesti o morskim deklicah. Skozi stoletja se tozadevnim bajkam ni vrjelo ter jih stavilo v isto vrsto s pripovedkami o grških bogovih.

Morske kače in zmaje strašne znanosti kot jih popisujejo stari pisatelji, se ne spravljajo skupaj z morskimi deklicami ter proglašalo vse to kot produkt živahne teorije hladnega modernega časa ter spravljalo na površje še enkrat vprašanje, katero se je tako pogosto stavilo: — Ali so morske deklice v resnici eksistirale?

Predstavljanje morskih deklic je slično onemu tritonov in siren starek veka. Kaldejski so imenovali to bitje Oannes, Kitajci Wimps in celo naši ameriški Indijanci so poznali bajko o morskem deklici, katero so nazivali Ottawas.

Okostje, ki se ga je našlo na Kitajskem, je precej manjše kot običajna velikost morske deklice, z večje v ljudski domišljiji. Izjava pa se, da je bilo mogoče to okostje last pritlikavca in da so živeli večji eksperimenti.

Mrzlo delo avijatikov.

Avijatikki so izpostavljeni hude mrazu, kadar se dvignejo visoko v zrak. Najbolj vročega poletnega dne more dospeti avijatik v desetih minutah v arktične ali polarne kraje, če se dvigne do višine 10.000 čevljev, prav kot more iti turist skozi vse zemeljske podobne pasove, kadar spleza na goro Kilimadžaro, ki se dviga na ekvatorju do višin večnega snega. Tak turist prične s tropičnim pragozdom ter konča v večnem snegu.

Zračna temperatura je stalno nizka v višini 10.000 čevljev, če leži nad tropami ali nad severnim tečajem. Dejstvo je celo, da je ta temperatura najnižja nad ekvatorjem.

Tam je malo izprememb v temperaturi, izvenredni one, katere povzroča veter. Celo v sredini najbolj večnega poletja naletijo zrakovci v višini 10.000 čevljev na 40 stopinj mraza po Fahrenheitu in v dvakrat toliko višino na temperaturo 100 stopinj.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Sirom Amerike.

San Francisco, Cal. — Nek Karl Nilson je bil obsojen na 30 dni ječe, ker se je zaničljivo izrazil o predsedniku Wilsonu.

Gledališki agent J. F. Fisher ki je prišel semkaj na parniku "Governor" je naznanil policiji da mu je bilo ponoči ukradenih zlatnine, denarja, gosli itd. v vrednosti \$5000. Ko je spal, so ga klorformirali in okradli.

Denver, Colo. — 56-letnega voznika Jamesa McFarraona so zapirali ker je imel nek nagovor na fante ki so hoteli stopiti v vojaško službo. Preklinjal je tudi Združene države in rekel fatmom, da ne bodo odobrili nobenega plačila za svojo krivoto. Policija ga je aretovala radi veleizdaje, vendar se mu ne bo nič zgodilo, dokler ne bodo zvezne oblasti tega prvega slučajja v Denverju preiskale.

Igralka Florence Wilson je bila tukaj aretovana in odpeljana nazaj v San Francisco ker je spravila v promet ponarejenih čekov v znesku \$1000.

Colorado Springs, Colo. — Iz tukajšnje okrajne ječe je ušlo sedem kazencev, čuvaja Howarda so podrli na tla in mu odvzeli ključ. Čuvaja so davili, vendar ni težko ranjen.

Šerif ga je našel v krvi ležečega na tleh. Ječa stoji v sredi mestaja, 4 nadstropje visoka in dobro ograjeno, tudi okna imajo trdne mreže, tako da ni nikoli komu na misel prišlo, da more kak kaznjenec pobegniti.

Pojasnilo rojakom.

Nahajamo se v novem in težavem položaju ter marsikdo potrebuje informacije in pojasnila. Mnogo jih je, ki radovoljno izpolnjujejo postavbe in želijo kaj storiti za Ameriko, toda ne vedo, kaj se od njih zahteva. Rojaki potrebujejo protekcije, pomoči, pojasnil in informacij.

Ako kdo ni na jasnem zaradi izjavljanstva, registracije itd., naj nam piše in mu bomo odgovorili. Odgovarjali ne bomo v pisnih, temveč v listu pod naslovom "Listnica uredništva".

Uredništvo.

NAZNANILO.

Tem potom naznanjam vsem članom in članicam društva v. Barbare postaja šte. 2 v Jenny Lind, Ark., da sem bil izvoljen tajnikom pri zadnji redni seji, ki se je vršila dne 6. maja 1917 v Jenny Lind, Ark. Toraj obveščam vse člane in članice, da se v vseh društvenih zadevah pri meni oglašijo, kar se tiče tajništva, posebno pa glede mesečnih asesmentov, da mi jih ob pravem času dopošljejo, ker ravnalo se bode natančno po pravilih z vsakim brez izjeme.

Mesečna seja se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v naši društveni dvorani tukaj na Jenny Lind.

S sobratiskim pozdravom
Frank Dollar, I. tajnik,
P. O. Box 42, Jenny Lind, Ark.

NAZNANILO.

Radi preoblega posla sem bil primoran poiskati namestnika in posrečilo se mi je dobiti

Dr. Milana Milojevića, da je sprejel to mesto. Dr. Milojević je obiskaval šole v Ljubljani in potem študiral medicino v Gradcu na Stajerskem, pozneje je nadaljeval svoje študije na raznih evropskih klinikah in eno leto v ameriški bolnišnici. S pomočjo dr. Milojevića mi bo zdaj mogoče zdraviti vsakovrstne bolezni, bodisi moške, ženske ali otroške.

Dr. Jos. Grahek,
843 East Ohio Street,
North Side, Pittsburgh, Pa.
(26-5—26-6 2x v t)

Rad bi izvedel za naslov ANDREJA IN JAKOBA KOČANČIČ. Jaz imam za oba vsakovrstno dobro delo, hrana dobra, dober stan in dobra zdrava voda, čiste vsakemu lahko ostane \$1.70. Potem potrebujem pa še 15 mož za stalno delo celih pet let, 9 in pol ur na dan. Delo je lahko. Oglasite se na: Joe Cornish, Rolling Rack Clupe, Ligonier, Pa. (26-29—5)

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

NAŠI ZASTOPNIKI.

kateri so pooblaščen za pobiranje naročnin za dnevnik "Glas Naroda". Naročnina za "Glas Naroda" je za celo leto \$3.50, za pol leta \$2.00 in za četrt leta \$1.00. Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jih rojaki pripravljajo.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin.
Denver, Colo.: Louis Andošek in Frank Skrabec.

Leadville, Colo.: Jerry Jamnik.
Pueblo, Colo.: Peter Cull, John Germ, Frank Janesh in A. Kočvar.
Salida, Colo. in okolica: Louis Costello.

Somers, Colo.: Math. Karnely.
Clinton, Ind.: Lambert Boliska.
Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.

Aurora, Ill.: Martin Jurkas in Jernej B. Verbič.
Chicago, Ill.: Jos. Boštj, Jos. Bilsh in Frank Jurjovec.

Depue, Ill. in okolica: A. Meznar, J. Joliet, Ill.: Frank Ramblich, Anton Ramblich, Frank Laurich, A. Oberstar in John Zaleto.

La Salle, Ill.: Matija Komp.
Livingston, Ill.: Mih. Clarr.
Nokomis, Ill. in okolica: Math. Galshek.

Iz Skandinavije.

Kristijanija.

Kristijanija sem si predstavljaj kot mesto, ki je še daleč za novodobno izobrazbo. Človek, ki pride iz središča takozvanih omikanih dežel, bi mislil, da dobi v obližju arktičnega sveta kdove kako nazadnjaško ljudstvo. A temu ni tako. Glavno mesto Norveškega ni nič manj napredno, kakor na primer Trst. Poleg tega šteje okoli 230.000 prebivalcev. Tujci presenečeni, da dobi v Kristijaniji, ležeči ob šestdesetih stopinjah severne širjave, vse najnovejšiše iznajdbe. Vtisk je toliko večji, ker se odpre takoj pred kolodvorom krasna ulica Karl-Johannsgade. Ta ulica drži poleg palače in sijajnih izložb vedno vloga, a le toliko, da se komaj pozna. Končuje se z velikanskim kraljevim gradom, ki gleda s svojega vzvišenega stališča po vsej ulici dol. Z njo bi se lahko ponašala vsaka evropska prestolnica.

Mesto Kristijanija je dobilo ime po danskem kralju Kristianu IV., ki je imel Dansko in Norveško v svoji oblasti. On je ustanovil leta 1624, ob severnem koncu fjorda sedanjo Kristijanijo. Staro mesto, ležeče ob vzhodni strani, se je opuščalo vedno bolj. Sedaj se prištevajo predmestjem.

Stevilke nam povedo najbolje, kako da napreduje norveška metropola. Leta 1801. je imelo mesto samo 9.000 prebivalcev, leta 1870. 67.000, najnovejša brojevanja pa izkazuje prejšnje število. Poleg tega je tudi njena okolica jako lepa. Ob južni strani obrobje Kristijanije morje s svojimi zalivi, ob jugovzhodu stoji 122 m visoki Ekeberg. Prav tako sta severna in zapadna stran omejevali s gorovjem. Gozdi, skalovje in morje: vse to daje mestu priključno vnanost. Skoro bi mislili, da nismo v obližju severnega tečaja, temveč v kakem južnem obmorskem pristanišču.

Prva pot me je peljala na trdnjavo Akershus. Nekaj časa greš po Karl-Johannsgade, potem zaviješ v Kirkegade, iz katere prideš na širok prostor, zasajen z drevedmi. Od tu je treba stopati navzgor, a ne dolgo. Kmalu se nahajam med mogočnim zidovjem, proti kateremu se je že mnogokrat zaletaval sovražnik. Zadnjič je oblegal trdnjavo Akershus pogumni švedski Karol XII. leta 1716, pa je ni mogel dobiti v roke. Zgrajena je na polotoku, segajočem v morski zaliv. Na najvišji bastiji so postavljeni topovi, ki imajo obrnjena svoja žrela proti fjordu. Dva vojaka sta stala na straži, eden z mečem v roki, drugi s puško ob rami. Akropar je straha o mirnem času, ko se o sovražniku niti misli ni more, čisto formalna reč, me vendar ni sta pustila dalje. Oni z mečem je zamrmral par besedi ter me pogledal neprijazno, kakor bi imel kaknega nevarnega človeka pred seboj. Moral sem se toraj zadovoljiti ter gledati na spodaj ležeče mesto s stališča, kamor je dostop dovoljen. Nekateri so šli v notranjo prostore trdnjave, toda pristili so jih le zato, ker so imeli dovoljenje od vojaškega poveljnika.

Prišedši nazaj na ravno, grem mimo Ivanove cerkve (Johanneskirke). Stavba sestoji iz rumene opeke in je videti nova. Nad glavnim vhodom se vzpenja visok vitek stolp, ki daje cerkvi kaj čisto podoben. Pred njo so uravnavali svet ter ga zasipali s granatom. Smililo so se mi konji, ki so mnogo trpeli pri vojni. Žival se je upirala na vse kripelje, da je spravljala vozove naprej, kajti kolesa so se skoro na polovico vdrla v omejeni zemlji. O Skandinavcih je sicer znano, da ravnajo lepo z živali in je ne mučijo tako, kakor marsikdo naših brezsrčnih voznikov, a pri tej priliki sem videl, da je živina veliko trpela.

Stopimo od tu v morsk pristanišče, ki ni daleč od Ivanove cerkve. Ker stoji trdnjava Akershus na polotoku, potisnjem precej daleč v morje, ima Kristijanija dve pristanišči, vzhodno in zapadno. Vzhodno se imenuje Björvik, zapadno pa Piperviken. V prvem vidim velikanske sklade lesa, glavnega norveškega pridelka. Tukaj so tudi zasidrani veliki parniki, ki prihajajo iz južnih krajev, se ustavljajo ne daleč od istočnega kolodvora. Mesto samo poseduje 180 parobrodov in 130

jadrnic, iz česar se lahko sklepa, kako razvito plovbo ima ta narod. Prav tako je zapadno pristanišče Piperviken jako obsežno.

Hudo preglavico dela zimski mraz, ki pokriva morje z ledom, toda mornarji si znajo pomagati tudi v tem slučaju. Pri nas se rabi snežni plug, ki ga vlečejo konji ter odpirajo z njim zamedene ceste. Enako delajo Norvežani: pot skozi zamrznjeno morje, seveda ne s konji, ampak s parno silo. V to jim služi močno okovane ladje, ki razbijajo led pred seboj. Kako to poka po trdem površju! Ladja potrebuje mnogo časa, da se izkoplje iz leda ter dobi pravo smer. Šele potem se pomice polagoma med debelimi ledenimi kosovi dalje. Razčesane plasti se kopirajo druga nad drugo, umikajoč se jeklenemu oklepu ladje, ki se drzno zaganja v trdo skorjo. Treba je boja in hudega napora, da se more prodirati naprej. V gorkem letnem času je vojnja prava igračka v primeri z vojnjo pozimi.

Mesčani obiskujejo v poletju posebno radi polotok Bygdø ob zapadni strani Kristijanije (Norvežani pišejo Christiania). Tu je mnogo gradičev, vrtov, parkov in zabavišč. Tje se lahko pelješ s parnikom ali z električno železnico. Kakor se ti poljubi. Najbolj zanimiva stavba na polotoku je kraljevi grad Oskarshall, stoječ na visoki skali nad morjem. Ako se potrdiš na njegov osmerovoglati stolp, boš gotovo zadovoljen z lepim razgledom, ki se ti nudi na okrog. Če te mika plezati tako visoko, ostanesh lahko na grajski terasi, s katere se tudi vidi daleč okoli. Ko se pelješ po morju nazaj v mesto, obiščeš otok Hovedøen. Na njem so bivali štiri stoletja redovniki cistercijani, toda reformacijska doba tudi njim ni prizanesla. Zapustili so morali samostan, ki je sedaj v razvalinah.

Kakšni so neki prebivalci Norveške? Utegnil bi kdo vprašati. Skoro vsi so krepke, velike postave, žilavih rok in dobro razvitihi stopal. Že po obutvi, ki je izložen v prodajalnicah, sklepaš na obsežnost nog. Včasih smo rekli o tistem, ki je imel velike škornje, da bi se z njimi lahko vozil kakor v čolnu. Pri Norvežanih ni velika noga nikakoli izjema; treba mogočnega kopita in precej sušnja, da se ji naredi primerno obutvo. A ne samo po krepkih udih, temveč tudi po barvi se razločuje Skandinavci od drugih ljudi. Prebivalci južne Evrope, osohito romanski narodi, so temne kože in črnih las, pri Norvežanu in Švedu pa prevladuje svetla polt. Srečuje te prav veliko visnjevokih in rumenolasihi, bodisi moških ali ženskih, da takoj vidiš, kakšno je skandinavsko plemo.

Kakor sta si južni in severni Evropeci neenaka glede telesnih lastnosti, tako se razločujeta tudi v duševnih zmoglostih. Italijan in Španec sta živahne narave ter vzplamtita večkrat iz neznatnega povoda, goreča kakor vino, ki je dozorelo pod žarki odnatega sonca. Norvežan pa je hladnega značaja, prejšnji čas nego nagel, trezno misleč, a vstrajen in neustrašljiv, ako se je polotil kakakega dela. Gore njegove domovine in dolge zime so ga utrile, da more prenašati vse težave. Prebivalci južnih pokrajin skoro ne vedo, kaj je sneg in mraz, zato so čestokrat lahkomišljeni in brezskrbni. Ne tako Skandinavci. Oni imajo v celnem letu malo solnčnih dni, kratko poletje in dolgo zimo. Boriti se mu je s prirodnimi silami, ki so mu vtisnile pečat moči in poguma. To vidimo pri drzovitih brodarjih, ki se podajajo proti severnemu tečaju, ne menče se za nevarnost, ki jih čaka v domovini večnega ledu.

Kako izgleda hiša norveškega kmetja? Čeprav mu ne manjka kamena, teše vendar kmet svoja poslopja edino le iz lesa. Vse je narejeno prostorno, velika je večja, velika je kuhinja, velika so stanovanja za ljudi in živino. Visoka so tudi okna, da je dovolj zraka in svetlobe. Ob notranjih straneh oken, to je v hiši, vise bele mreže, kakršne so pri nas le v gospodskih stanovanjih, tukaj se pa nahajajo tudi v kmetkih domih. Hlevi in shrambe za seno slojijo na debelih lesenih ali kamenitih podporah, da dohaja od spodaj sprehaj, ki odračuje vlažnost. Gospodarji imajo poleg živinoreje in poljedelstva še drug zaslužek. Ker v notranjih delih dežele ni poštnih zvez za osebni promet, morajo kmetje sami oskrbovati vožnjo popotnikov. Dolžnost jim je, da peljejo za določeno svoto vsakega tujca in ob vsaki uri, kamorkoli zahteva. Omenjeni način vožnje se imenuje "skyds". Vozovi imajo le dvoje koles in prostora za dve osebi ter za voznika. Dobijo pa se tudi majhni voziki, v katerih se pelje samo eden, ki je hkratu voznik in popotnik. Ko se pripelje, kamor je bil namenjen, polje karjolo in konja gospodarja nazaj.

Nikake starostne meje za uspešnosti.

Ljudsko izročilo pravi, da je se demedese let skrajna meja človeškega življenja. To dobro človeškega življenja je treba razdeliti v tri časovne dobe, včevši pripravljane, uspešnost in propad. Glede atletov in rokoborcev je stvar še veliko bolj stroga. Govori se, da ima malo mož v starosti petindeset let dosti rezervne vitalnosti ali življenjske moči in vstrajnosti da bi se mogli kosati z možmi v starosti petindvajsetih let. V sled tega je nekako prepisano, da se morajo atleti v starosti petindvajsetih let umakniti bolj v ozadje ter prepuštili tekmovalno delo drugim, mlajšim silam.

Nimamo pa nobenega znanstvenega dokaza, da bi bilo to v resnici potrebno. — Pravi "Popular Science Monthly". Človeško telo je čisto priprosto skupina celic, katere je treba vzdržati aktivne, ne da bi se jih prenapenja lo ter jih hraniti, ne da bi se jih mastilo. To pa namenu, da so v stanu ustavljati se napadom mikro skopičnih sovražnikov, ki povzročajo bolezni in razpad človeškega sistema. Pod ugodnimi razmerami bodo živele te celice neskončno, ne da bi kazale znamenja starosti ali izgube življenjske sile.

Vsled tega pride znanstvenik do sklepa, da ni doba sedemdeset let nikakor določena po naravnih postavah, temveč da je posledica razmer, v katerih žive ljudje in navad, katerim se udajajo. Borilec ali atlet, ki živi pod najboljšimi higijenski razmerami ter se drži postavne zmernosti v vseh stvareh in ob vsakem času, bi moral biti trden na svojih nogah, kolikor časa bi se mu poljubilo.

Navedena izjavljana pa šepajo v številnih ozirih, ker se ne vzame vpoštev reči, ki so pri dolgotrajni uspešnosti človeškega življenja glavne. Med te šteti podedovane lastnosti, konstitucionalne hibe slabi živčni ustroj in nešteto drugih stvari, ki pridejo vedno bolj vpoštev, čim bolj se stara človek in v čim razburljivejši sferi živi in deluje. Starost in uspešnost v starosti je individualna zadeva ter je ni mogoče opredeliti ali aplicirati na splošno.

Zavezniki bodo povedali vojne cilje.

London, Anglija, 25. maja. — Iz zanesljivega vira se je doznalo, da je francoski ministrski predsednik Ribot povedal francoske vojne cilje in da je to prva tozadavna izjava. Zdaj bodo tudi drugi zavezniki podali svoje izjave o vojnih ciljih. Za gotovo se ve, da so vsi zavezniki edini v tem, da se mora Belgija dati nazaj, ravno tako Srbija, Črna gora in Rumunija; Francozom se bo vrnila Alžacija in Lotaringija, Italija dobi Trentino, Slovani pa, ki so pod avstrijsko-ogrsko vlado, dobe avtonomijo.

Usmrčenje v Sing-Sing.

Sinoči ob 11. uri je bil na električnem stolu usmrčen dr. Arthur Warren Waite, ki je lansko leto zastrupil svojo tačo in tasta, da bi na ta način prišel do milijonskega premožetja. Ves čas, odkar je bil v zaporu in tudi pri sodnijski obravnavi je bil tako miren in hladnokrvnen, da so se mu vsi čudili.

Sinoči je še dobro večerjal in pojedel vse, kar so mu prinesli. Ko so ga vprašali, ali ima kak poseben naročilo, je rekel, da ne tudi ne za svojo umirajočo mater.

Dal se je mirno privzeti na električni stol; v štirih minutah so spustili skozi njegovo telo tri električne toke, nakar je bil mrtev.

Adler apelira.

Amsterdam, Nizozemsko, 28. maja. — Dr. Fr. Adler, ki je zaradi umora avstrijskega ministrskega predsednika Stuerghka bil obsojen na smrt, je prosil najvišje sodišče, da se smrtna kazen ne izvrši.

bovati vožnjo popotnikov. Dolžnost jim je, da peljejo za določeno svoto vsakega tujca in ob vsaki uri, kamorkoli zahteva. Omenjeni način vožnje se imenuje "skyds". Vozovi imajo le dvoje koles in prostora za dve osebi ter za voznika. Dobijo pa se tudi majhni voziki, v katerih se pelje samo eden, ki je hkratu voznik in popotnik. Ko se pripelje, kamor je bil namenjen, polje karjolo in konja gospodarja nazaj.

Nekaj iz zgodovine zastav.

Podrobno raziskovanje zgodovine zastav ter praporov, pri čemer se rabi zadnji izraz najširšem pomenu, razodeva človeku vso velikost človeške iznajdljivosti. Številno zastav in praporov je velikansko in njih zgodovina sega daleč nazaj v najstarejše čase. Zastave pa, kot jih poznamo sedaj, ne moremo zasledovati daleč kot v prve pričetke srednjega veka.

Stari so imeli veliko število "znamenj", signum. Vrjetna je trditve nekega pisatelja, da so ljudje, kakor hitro so se pričeli zbirati v skupne namene, tudi rabili kake vrste vidni znak, ki je bil simbol skupnosti interesov in čustev in točka, krog katere se je zbiralo vse.

Čez nekaj časa so se pričela ta znamenja spojevati v spominu ljudi z izvršenimi junaki in čini, katere se je izvršilo v družbi tovarišev, obenem z idejo domoljubja in osebne lojalnosti.

Taka znamenja ali prapori so bili v navadi pri skoro vseh narodih v gotovem štadiju civilizacije, od Perzijev par stoletij pred Kristom, ki so nosili orle na koncu sulice pa do severoameriških Indijancev, ki so nosili svoje prapore okrašene s ptičjim perjem. Tako so bili prebivalci Dacije, ki so nosili prapor, predstavljajoč zvito kačo, dočim je bil značje po svoji naravi poklican biti bojno znamenje številnih narodov.

Bili pa so stari Rimljani, ki so najbolj razvili uporabo znamenj in praporov. Pri njih se je spravilo ta prastari običaj v sistem in razvila se je cela heraldika.

Na konec sulice se je pritrtilo povprečni drog in na ta drog drok, izdelano iz srebra in počivajoč na celi vrsti srebrnih plošč, ki so kazale sliko Marta in Minerve in v poznejših časih ono cesarjev ali velikih generalov. Bilo pa je šele v zadnji dobi rimske republike, da je postal orel specialni znak rimskih legij.

Se pozneje je prišel v navado slovit "Labarum" poznejših rimskih cesarjev. Napravljeno je bilo iz škrlatne svile, bogato vezen z zlatom in dasiravno se ga je ponavadi obesalo na povprečni drog se ga je včasih tudi razvilo kot moderno zastavo, to se pravi, da se ga je pritrtilo na eno stran pokončnega droga. Omenili pa smemo, da niso prišle današnje zastave v splošno rabo pred osmim ali devetim stoletjem.

Te zastave so bile sprva izključno verskega značaja. Narodna zastava Anglije, — rdeči križ sv. Jurja, — je bila seveda skozi stoletja verska, prav kot je bil rdeči križ sv. Patrika in beli križ na modrem polju sv. Andreja.

Slavni "Chape de St. Martin", zastava starih francoskih krajev, je bil sprva čisto priprosto bandero opata iz St. Denis, velikega lokalnega pariškega svetnika.

Vsaka narodna zastava ima seveda svojo lastno zgodovino, tako Union Jack angleškega cesarstva. Stars and Stripes Združenih držav, francoskega trikolora itd. Kljub temu pa obstaja med številnimi teh sličnost, ki temelji na istem izvoru.

Proge so najbolj priljubljeni motiv pri zastavah in izmed barv so najbolj priljubljene bela, rdeča in modra ali sinja. Najbolj originalni narodni zastavi sta menda oni Siama in Japonske. V zapadnem delu sveta ni zapaziti ničesar sličnega belemu slonu na rdečem polju, kar tvori zastavo cesarstva Siama ali vstajajočemu slonu, ki je simbol japonskega cesarstva.

Uvoz v Južno Afriko.

Uvoz v južno-afriško Unijo je dosegel 1. 1916 svoto \$191,526,441 v primeri z \$140,708,725 leta 1915. Povečanje uvoza se je precej razmeroma razdeljevalo na razna pristanišča, vendar pa je bilo posebno veliko v Durbanu. — V tem pristanišču se je uvedlo blaga v vrednosti skoro 70 milijonov dolarjev. V Port Elizabeth se je uvedlo za skoro 45 milijonov in v Cape Town nad 40 milijonov.

Pristanišče East London in Lorenzo Marques sta kazali uvoz v vrednosti 18 milijonov in pol dolarjev ter 13 in pol, kar znači majhno napredovanje z ozirom na uvoz v prejšnjem letu.

Brasilia.

Rio de Janeiro, Brazilija, 25. maja. — Parlament bo izdal odredbo, da se zaplenijo nemški parniki kakor hitro pride natatneje po ročilo o potopljenem brazilskem parniku "Tijuca". Preklai bo tudi nevtalnost.

Vojni truš in ptice — pevke

Naše ameriške ptice, ki prihajajo sedaj na sever paroma, v skupinah ali velikanskih množinah kot je pač navada dotične vrste niso prav — strašene, ko vidijo, da se nahajajo v deželi, zapleteni v boj. Pa tudi v slučaju, da bi prišle med dejansko vojevanje, bi to prav nič ne motilo njih miru ali jih napotilo, da izpremene vsakdanji način življenja.

Vojaki s fronte poročajo, da niso bile evropske ptice skoro nič vznemirjene vsled strelstva, eksploziv ter prisiljenega tovarstva s tišči človeških bitij. Seveda, škrlanci ne morejo gnezdit na polju, ki je razto iz granatnega ognja, vendar pa gnezdit v neposredni bližini strelskih zakopov, na travnikih, katerim je artilerijski oganj še prizanesel.

Nad glavami čet pojejo sedaj škrlanci prav tako iskreno in goreče kot so peli v časih pesnika Shelleya. Ptice se kaj hitro privajajo bojnemu hrupu in tršču. Kakor hitro vidijo, da ostanejo nepoškodovane, pričenejo smatrati več trušev na ničesar drugega kot grmenje, ki spremlja poletne nevihte.

V lesu v bližini Bois de Pretre v istočni Franciji, je zgradil ptičji par gnezdo ter vzgojil mladiče brez obzira na to, da se je nahajal v jami, oddaljeni deset korakov od gnezda, šest-inčini top, ki je lajal neprestano vsaki dan.

Francoske lastovke so se vrnile v dolino reke Marne v pomladni leto 1915. Naše so hise v vaseh, kjer so imele poprej svoja gnezda, popolnoma porušene in razdejane. Na stotine lastovk je gnezdilo vsako leto edino v vasi Vaubecourt, ki je bila tekom bojev popolnoma razdejana. Lastovke so dospele na pozorišče v prvih dnevih maja 1915 ter celi dan iskale domovja in gnezda. Ker pa jih niso našle, so odpovala v drugo vas, oddaljeno le eno miljo in dotedaj še nerazdejano.

V par dneh bodo francoske ptice zopet živele in gnezdit v neposredni bližini ljudi, kojih edini življenjski cilj je postalo uničevanje življenja v vsaki obliki.

Življenje švedskega kralja Karola XII.

Grd, neotesan mlad človek, bedastega obraza in čudnih kretnj je postal leta 1697 švedski kralj pod imenom Karol XII.

To so bili kaj burni časi za severno Evropo. Par let prej je bil dvignil kralj Gustav Adolf imenovan "Severni lev". Švedsko do svetovne veličine. Domoljubni Švedi pa so se ozirali na mladega Karola v upu, da bo nadaljeval z delom svojega prednika.

Novi kralj pa je razočaral vse ter jih varal v njih nadah. Sovražil je politiko ter se izogibal vsem državnim poslom, če je bilo le mogoče. Večkrat se je na skrivnem odstranil s posvetovanj, da je mogel iti na lov.

Lov in atletični športi so bili edina stvar, za katero se je zanimal.

Oblačil se je kot kak potepuh spal na trdi klopi ter živel povdečini od suhega kruha in vode.

Prav od prvega pričetka je predstavljal velikanski polom kot kralj. Vsa visoka pričakovanja naroda so se vsled tega izjavila in zunanji sovražniki so javno izjavljali, da je švedski kralj tepec. Prišli so vsled tega do sklepa, da je sedaj idealen čas lopniti po starem sovražniku ter uničiti Švedsko. Da Karol XII. je predstavljal veliko razočaranje in tega niso mogli zanikati niti njegovi najboljši prijatelji.

Rusija, Poljska in Danska so takoj sklenili trojno zvezo proti Švedski. Z bebecem na prestolu, je bil videti poraz Švedske lahak.

Tedaj, vsprito te velike narodne nevarnosti, pa se je Karol XII. prebudil. Vrgel je v stran svojo ljubljeno puško ter se posvetil še bolj divjemu športu, lovu na ljudi.

Na čelu majhne armade je zapodil iz Švedske armado Dancov, ki so bili vdrl v deželo. Z le 20 tisoč možmi je napadel pri Narv, rusko armado, broječo 80.000 mož. Po manj kot petnajst minut trajajočem boju ni le popolnoma premagal Rusov, temveč ubil ali zajel skoro celo njihovo armado. Nato je porazil saško armado, katero je poslalo proti njemu ter končal vojno s tem, da je prišil Poljake na kolena.

Celi svet je strmel ter se čudil naravnost ženjalnemu vodstvu človeka, katerega se je smatralo za beba.

Leta 1793 je diktilar Karol XII. sam mirovne pogoje trojni zvezi to je Poljski Rusiji in Danski, ki so se bile zvezale, da ga uničijo.

Tedaj pa se je pričela zanj doba drugih razočaranj in neuspehov. Nezadovoljen s tem, kar je bil dosegel, je nadaljeval z bojem. — Njegov prvi korak je bila kampanja, s katero je nameraval streti mogočno rusko carstvo. Z le 37 tisoč možmi je vpadel v rusko ozemlje ter pričel korakati proti Moskvi.

Ta korak na je bil usodepoln. — Nesreča je sledila nesreči in v odločilni bitki je bil Karol ranjen. Njegove čete, ki so mislile, da je mrtev, so se umaknile pred rusko premočjo.

Pobit in z le majhnim ostankom, svoje armade, je iskal Karol pribežališča v Turčiji. Turki, naščuvani od Rusije, so ga skušali ujeti. S 300 svojimi vojaki je pribežal v neko hišo ter jo obrnil proti več turškim polkom, dokler se ni začelo strehe nad njegovo glavo.

Nato si je skušal priboriti pot skozi vrste sovražnika, a bil je ranjen in ujet.

Njegovo drugo izjalojenje je bilo še veliko bolj obsežno in temeljito kot pa prvo. Karol je bil namreč sam in jtnik v daljni deželi, izročeni milosti in nemilosti krutega sovražnika. Njegova armada je bila razbita in ruske in danske čete so zopet pričele korakati proti Švedski.

Posrečilo pa se mu je pobegniti iz ječe in preoblečen je prišel na Švedsko, kjer je zopet vzel v svoje roke vaje vlad. Zavezniki pa so ga prekašali glede števila vojakov ter porazili v neki bitki, decembra 1715. Njegova sila je navidez izginila za vselej.

Mesto da bi se udal, je sestavil Karol nov načrt. — načrt, ki bi lahko spravil Švedsko na mesto svetovne sile. Sklenil je zvezo z Rusijo ter hotel najprvo napasti Norveško, nato Veliko Britanijo in končno celo kontinentalno Evropo. Svoje sovražnike je kmalu pognal iz Švedske ter vdrl v Norveško, katero je pričel zavojevati.

Na vrhunec uspehov v tem novem podjetju, pri obleganju mesta Friderikshall pa mu neka krogla iz topa zdrobila glavo. To je je zgodilo dne 30. novembra 1718. Trajno pa se je vzdržala govorica, da Karol XII. sploh ni bil možki, temveč ženska.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVI.

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING CO.

32 CORTLANDT ST. NEW YORK, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Ahnov nemškoangleški tolmač, 50
vsebn
Cerkvena zgodovina, 70
Poljedelstvo, 50
Postrežba bolnikom, 20
Sadjarstva v pogovori, 25
Slov.-angleški in angl.-slov. slovar, 150
Srednji katekizem, 50
Trina ur in trtoraja, 40
Učna živinoreja, 40
Umni kietar, 20
Umni kmetovalci, 20
Veliki slovsko-angeliški tolmač, 200
Venček čistiti, 25

RABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:

Doli s oročjem, 50
Hubald pripovedke, 20
Isanami, mala Japonka, 25
Isidor, pobočni kmet, 25
Is rasmih stanov (pesnice), 20
Jama nad Dobruko, 20
Jaromil, 20
Juan Misericia, 100
Juri baron Vega, 25
Kraljičin nečak, 40
Korejska brata, 40
Nekaj iz ruske zgodovine, 20
O jetiki, 15
Pegam in Lambergar, 25
Prakti judek, 25
Preganjane indijanskih mlad-jonarjev, 40
Prisega buronkega glavarja, 40
Repostar, 25
Ribišev sin, 25
Rodbinska sreča, 25
Slovanske novele in povesti, 25
Socializam, 15
Socialna demokracija, 10
Stanley v Afriki, 25
Timotej in Filomena, 25

OPOMBA: Naročnikom je priključiti dodatni naknadni, ali polniški oznakišč Poljske in se pri vseh oznakišč izrazniti.

Nepoznana bolezen odstranjena

Čudezna tajna formula Bolgarskega Krvnega Čaja je napravila H. H. Von Schlicka slovitega. Dnevno dobi kupe zahvalnih pisem od trpečih, ki jim je pomagal, kakor je to:

Dragi gospodje! — Trpel sem na neki notranji bolni, ki ji ne vem imena in ko sem pričel rabiti ta čaj, takoj je preminula ta neznana bolezen. Radi tega si stejem v dolžnost, da visoko cenim vas in vaše neprepeljivo zdravilo, in toplo priporočam vsakemu, da drži to zdravilo doma za vsak slučaj, ki lahko pride. Prišlo dobiti \$1.10 za drugo skatlo, da jo imam pri roki. Frank Kuvovic, 203 Union St., La Salle, Ill.

Bodite gotovi, da imate vedno eno skatlo tega čudovitega čaja pri rokah. Vzemite ga zdaj, da boste imeli svežo čisto kri po leti in se boste veselili čilnega zdravja, rdečih las in bistrih oči. Nikar ne žrtvujte svojega zdravja za ponaredbami. Preskrbite si originalni čaj z podpisom H. H. Von Schlicka na zavitku.

Dovolj za 7 mesecev stane le \$1.00. Pošljite gotov denar, znamke, ali money order, ali pa ga vam pošljemo C. O. D. Pripravljen in garantiran le

Marvel Products Company,

9 Marvel Bldg. PITTSBURGH, PA. Opomba. Ako hočete, da zavitek priporočimo, potem pošljite še 10c.

Zastoni

dobite knjižico: Navodilo kako se postane državljani Združenih držav. — Pišite po nje po dopisnici na:

SLOVENIC PUBLISHING CO., 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

NAZNANILO. Cenjenim rojakom v državi Michigan naznanjam, da jih bo v kratkem obiskal naš zastopnik

Mr. Janko Pleško, ki je pooblaščen sprejemati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati tozadavna potrdila. On je pred leti že večkrat prepotoval države, v katerih so naši rojaki naseljeni in je povsod dobro poznan. — Upati je, da mu bodo šli rojaki v vseh ozirih na roko, posebno še, ker ima pokvarjeno levo roko.

Uredništvo.

Pojasnila glede registracije.

Uradno naznanilo.

Od vojnega departamenta smo dobili sledeče obvestilo, tikajoče se registracije:

Sedem točk glede registracije:

1. — Le en dan je določen za registracijo, namreč 5. junij 1917.

2. — Vsak možki prebivalec v Združenih državah, če je državljan ali ne, ki je dopolnil svoje 21. leto ter še ni dosegel 31. rojstnega dne, se mora popisati ali registrirati na imenovani dan, 5. junija 1917. Edine izjeme pri tem so častniki in vpisani možje redne armade, mornarice, mornariškega zbora ter Narodnih milic in mornariške milice, dočim se nahajajo slednje v službi Združenih držav ter častniki v častniškem rezervnem zboru ter vpisani možje v vpisanem rezervnem zboru, nahajajoči se v aktivni službi.

3. — Registracijo je razločiti od žrebanja. Imate lahko ta ali oni vzrok za izjemo, a popisati se morate.

4. — Registracija je javna dolžnost. Onim, ki se ne zavedajo te javne dolžnosti, se določa v obrambnem zakonu kazen zopora in ne globe.

5. — Oni, katerim je vsled bolezni nemogoča osebna registracija, naprosijo potom namestnika za kopijo registracijske karte pri okrajnem ali občinskem uradniku. Uradnik bo dal navodila, na kak način je treba izpolniti to karto. Karto mora nato poslati po pošti bolna oseba ali pa nje namestnik in sicer registrarju njenega volilnega okraja. Bolna oseba mora priložiti ovitek (envelope) z znamko ter naslovom na sebe samo. Ta ovitek se ji bo vrnilo s potrdilom o registraciji.

6. — Vsaka oseba, ki misli, da bo na dan registracije odsotna od svojega volilnega okraja, naj naprosi čim hitreje mogoče za registracijsko karto pri okrajnem uradniku okraja, kjer se namerava muditi, če je pa to mesto nad 30.000 prebivalcev, pri City Clerku. Uradnik bo zapisal odgovore na karto ter jo nato izročil odsotnemu. Odsotni naj pošlje nato karto po pošti registrarju svojega domačega volilnega okraja, da bo dospela uradniku v roke na registracijski dan.

Priloži naj se na samega sebe naslovljeni in z znamko opremljeni ovitek, da se zagotovi odsotnemu dostavljenje registracijskega certifikata.

7. — Registracijski uradi bodo odprti od 7. zjutraj do 9. ure zvečer na dan registracije, dne 5. junija 1917.

000

Par nasvetov.

Vsak, ki je dolžan registrirati se, bo moral izpolniti registracijsko karto, koje vzorec prinašamo tukaj:

REGISTRATION BLANK FOR ARMY DRAFT.

(Form 1) No. _____

Registration Card.

Given Name. Age in Years. Family Name.

1. — Name in full
2. — Home address
3. — Date of birth
4. — Are you (1) a natural-born citizen, (2) a naturalized citizen, (3) an alien, (4) or have you declared your intention (specify which)?
Town. State. Nation.
5. — Where were you born?
6. — If not a citizen, of what country are you a citizen or subject?
7. — What is your present trade, occupation, or office?
8. — By whom employed?
Where employed?
9. — Have you a father, mother, wife, child under 12, or a sister or brother under 12 solely dependent on you for support (specify which)?
10. — Married or single (which)?
Race (specify which)?
11. — What military service have you had?
Rank Branch Years Nation or State
12. — Do you claim exemption from draft (specify grounds)
I affirm that I have verified above answers, and that they are true Signature.

V naslednjem hočemo pojasniti posamezne točke te registracijske karte, da bodo naši rojaki vedeli, na kak način jih treba izpolniti.

Vprašanja gredo po številkah ter jih bomo navedli v originalu in v slovenskem prevodu. Vse odgovore na ta vprašanja mora zaznamovati registracijski uradnik na registracijski karti s črnilom, pri čemur mora paziti uradnik na to, da so imena pravilno pisana.

1. — **POLNO IME.** Starost po letih. Družinsko ime. (Given Name. Age in Years. Family Name.) — To pomeni celo ime, predimek in družinsko ime. Starost je navedi le po letih, brez dodatnih mesecev ali dni. Reče se na-prosto 21 let, ne pa 21 let, tri mesece in pet dni.

2. — **OZNAČENJE STANOVANJA.** (Home Address). — Pri tem je treba navesti stalno bivališče, kjer

človek živi, ne pa naslov, kjer je zaposlen. Tako je treba naprimer zapisati: J. K., 320 East 22, St., Cleveland, O.

3. — **KEDAJ ROJEN.** (Date of Birth). — Pri tem je najboljšo, če se napiše na poseben listek natančni datum svojega rojstva, nakar se ga pri registraciji odda uradniku. Napiše se naprimer: 4. avgusta 1889. — Registracijski uradnik bo sam zapisal datum v registracijsko karto.

4. — Ali ste (1) ameriški državljan po rojstvu? (2) naturaliziran državljan? (3) inozemec? (4) ali ste izjavili svoj namen postati državljan?

(1). Kdor je rojen v Združenih državah, v Alaski ali na Havajskem otočju, tega ne smatra za državljana po rojstvu in naj so bili njegovi stariši rojeni v tej ali oni deželi ter pripadali tej ali oni narodnosti. Kdor je bil rojen v inozemstvu, tega se smatra za državljana Združenih držav, če je bil njegov oče v času njegovega rojstva državljan.

(2). Kdor je dobil svoj drugi državljanski papir, ta je naturaliziran državljan. Kdor pa je le izjavil, da ima namen postati državljan, to je, kdor je vzel takozvani "prvi papir", tega se ne smatra za državljana. On je le "deklarant". — Državljanom pa se smatra v inozemstvu rojene osebe, kojih oče je bil naturaliziran državljan v času, ko niso te osebe še dosegle svojega 21. leta ter so prišle v Združene države pred 21. letom.

Pod "deklarantom" je razumeti osebo, ki je vzela prvi papir, ki pa ne sme biti zastaran, torej ne vzet pred 26. septembrom 1906 in ne starejši kot sedem let.

Kdor ne spada v ravno navedene razrede, ni državljan Združenih držav, temveč inozemec (an alien).

5. — **KJE ROJEN?** (Where were you born? Town. State. Nation.) — Imenovati je treba najprvo kraj, nato posamezno deželo in konečno državo, naprimer: Ljubljana, Carniola, Austria.

6. — **ČE NISTE DRŽAVLJAN, KATERE DRUGE DEŽELE DRŽAVLJAN ALI PODANIK STE?** (If not a citizen, of what country are you a citizen or subject?) Na to vprašanje je treba odgovoriti le nedržavljanom in deklarantom, to je posestnikom prvega papirja. Ne sme se pozabiti, da deklarant še ni državljan. Odgovori se pri-prosto: Slovenian, Austro-Hungarian Subject.

7. — **KAJ JE VAŠ SEDANJI POKLIC, DELO ALI URAD?** (What is your present trade, occupation or office?) Vprašanje se ne tiče tega, kar je človek nekoč delal ali česar se je izučil. Tiče se le dela, pri katerem je človek sedaj zaposlen. Odgovori se na kratko: Strojnik, farmer, premogar itd. Kdor je v kakem uradu ali vladni službi, mora tudi to označiti, naprimer: Cohninski uradnik.

8. — **PRI KOM ZAPOSLEN? KJE ZAPOSLEN?** (By whom employed? Where employed?) — Navedi je treba ime osebe, tvrdke, korporacije ali družbe, pri kateri je človek zaposlen. Če pa ima svojo lastno trgovino ali dela v kakem poklicu sam zase, mora to tudi navesti. Kdor je uradnik Združenih držav ali kakke posamezne države, mora navesti, če je zaposlen pri zvezni vladi, pri posamezni državi, okraju ali občini. Na vprašanje Kje? je treba navesti kraj, okraj in državo.

9. — **ALI IMATE očeta, mater, ženo; sestro ali brata pod 12 let, ki so odvisni edinole od vas glede podpiranja ali življenja?** (Have you a father, mother, wife, child under 12, or a sister or brother under 12 solely dependent on you for support — specify which?) — Odgovore na ta vprašanja je treba natančno premisliti ter imeti pri tem v mislih blagor dežele. Če imaš ljudi, ki niso popolnoma odvisni od tebe, bi bilo grdo, če bi se skrival za ženska krila.

10. — **OŽENJEN ALI SAMEC?** (Married or single, which?) — **PLEME.** (Race. Specify which?) To vprašanje ne pomeni, če si bil kedaj poročen, temveč če si sedaj poročen. — Na vprašanje glede plemena se odgovori s "Kavkazijec" (Caucasian).

11. — **KAKO VOJAŠKO SLUŽBO STE OPRAVLJALI?** Čin.... Stroka.... Leta.... Narod ali država? (What military service have you had? Rank.... Branch.... Nation or State?....) Stranska stvar je, v kateri deželi se je služilo. Na to vprašanje je treba dati natančno pojasnila. Pri odgovarjanju naj se imenuje najprvo čin, to je častnik (Commissioned Officer) podčastnik (Non-commissioned Officer), prostak (Private). Nadalje naj se navede stroka, v kateri se je služilo z naslednjimi označbami: Infanterija (Infantry), kavalerija (Cavalry), artilerija, avijatika, provijant, mornarica. Nato je navesti število službenih let, pri čemur se ne všteje rezervne dobe. Konečno se imenuje narod ali državo, v kateri se je služilo, če v Združenih državah ali posameznih državah in sicer v Narodni milici te ali one države.

12. — **ALI ZAHTEVATE OPROSTITTEV** od izbora in zakaj? (Do you claim exemption from draft — specify grounds). — Odgovor in navedbe na to zadnje vprašanje je treba sestaviti tako, da pridejo v resnici vpoštev in da se soglašajo navedeni vzroki z odgovori na vprašanja št. 7 in 8. Vzroke se navede naprimer v naslednji obliki: — Kdor pripada verski sekci, ki prepoveduje udeležitev pri vojni, naj imenuje ime dotične sekte. — Kdor je zaposlen v poštni službi ali je delavec ali mehanik v kaki orožarni, arzenalu, ali navy yardu Združenih držav ali je pa v službi kakega državljana ali trgovca v Združenih državah, naj to tudi navede. —

Zločinci in moralčno manj vredni naj na kratko ugotovijo to. Kdor izjavi, da je telesno nesposoben, mora to nakratko pojasniti. Telesna nesposobnost velja že sama posebi kot oproščanje od vojaške službe.

Rojaki, vpoštevajte!

Vsi možki, prebivajoči v Združenih državah, ki so dovršili svoje dvajseto leto in ki še niso stari 31 let, se morajo registrirati.

Par rojakov nas vprašalo, če se morajo registrirati, akoravno niso ameriški državljani in nimajo niti prvega papirja.

Na tem mestu bodi povedano, da se mora registrirati vsakdo v omenjeni starosti, pa naj je rojen v Ameriki, na Slovenskem, v Avstriji, v Afriki ali na Turškem.

KDOR SE NE BO REGISTRIRAL, BO NAJMANJ ENO LETO ZAPRT.

Tozadevna postava ne pozna nobenega izgovora in nobene izjeme.

Vprašanje: — Ali se mora registrirati možki, ki bo 6. junija star 21 let?

Odgovor: — Ne.

Vprašanje: — Ali se morajo registrirati možki, ki bodo stari dne 5. junija 21 let?

Odgovor: — Da, oni se morajo registrirati.

Vprašanje: — Kako je s onim, ki bo star 4. junija 21 let?

Odgovor: — On se mora registrirati.

Vprašanje: — Ali se mora registrirati možki, ki je izpolnil dne 4. junija 31. leto?

Odgovor: — Ne.

Vprašanje: — Ali se mora registrirati možki, ki bo star 5. junija 31 let?

Odgovor: — Ne.

Vprašanje: — Ali se mora registrirati možki, ki bo star 6. junija 31 let?

Odgovor: — Da, on se mora registrirati.

Vrane.

Nad gozdnimi vrhovi se je dvigla nenadno s krakanjem priključena jata vran, obstala za hip visoko v zraku in se zapodila z b. zim poletom in divjim in sovražnim kričanjem za kraguljem, ki je lovil mladiča.

Nove jate vran, ki so se pojavile v ospredju, so mu preprečile pot trije, četvero velikih sivih vran, se je zagnalo vanj, ko se je skušal okreniti, zgrabilo po njem z močnimi in velikimi kljuni in mu izruvalo velike šope perja, ki je padalo v mirnem večeru v malih ovinkih naravnost doli proti gozdnim vrhovom.

Tudi kragulj je kljuval na desno in levo, gledal s svojimi hudobnimi očmi krog sebe in grabil s ostrimi in močnimi kremplji po vranah, ki so se trle v veliki gneči krog njega. Kljuvale so z ostrimi kljuni po njegovi glavi, silile mu v oči, pulile perje iz peruti iz rep in kričale kakor besne. — Kragulj je opekal, spustil se je naravnost doli proti gozdu kakor kamen in izginil tako mahoma med vrhovi. Vrane so se spustile za njim, dvignile se nato kvišku v visoko v zrak, letale v širokih krogih nad že mračnim gozdom in kričale ponosno, kakor bi slavile svojo zmago.

Beli mladič je bil dospel v tistem času do hrasta, kjer se je rodil. Njegova mati, plaha samica brez kremplja na nazaj obrnjenem prstu leve noge, je sedela tik praznega gnezda in čula. Samec se je bil odzval krakanju, ki je bilo vstalo nenadno v zraku, odletel je bil, in zdaj je čakala samica nani, gledala s plašnimi očmi v noč, stala na eni nogi in pričevala polagoma dremati.

Sum, ki ga je provzročil med vejami njen beli mladič, jo je nekoliko predrnil. Stegnila je levo perut in ob njej levo nogo strela perje, široko odprla kljun in zazdelala in se okrenila počasi proti mladiču, ki se je ustavil na veji nad njo, gledal zvedavo in nekako vprašujoče nanjo in sklanjal pri tem glavo in vil vrat na levo in desno.

Samica je zletela k njemu, pričela mu je popravljati po glavi perje, hodila okrog njega po vejah in se stislila naposled tesno k njemu in obmirovala.

Ko se je vrnil samec, je beli mladič že spal. Stal je na eni nogi, glavo je imel zataknjeno pod levo perutnico in pri dihanju se je njegovo telo rahlo in enakomerno zibalo. Samec je sedel k samici in ko je pogledal preko nje na belega mladiča, se je stegnil in ga hotel menda oključati. A tudi samica se je stegnila istočasno, prišla poltrdo in poljubezno njegov kljun in ga potisnila v stran. Samec se je oglašil na vse to z nekakšnim grgrajočim glasom, potem je poravnal svoje perje, pričel dremati, zataknil glavo pod perut in naposled mirno zaspal.

Noč je bila primerno tiha. Sove so letale po njej in skovikale tuintam, ali rekdo. Tudi čuk se je včas kje v bližini oglašil in enkrat je zalajala prav spodaj pod hrastom lisica. Gledala je na dre-

vo, opazila belega mladiča in mislila, da je golob.

Pred polnočjo ni bilo nikakšne sape, a po polnoči je pričel pihati čisto rahel veter.

Popolnoma nalahko se je majalo hrastovo listje in šepetalo ko maj slinno in silno skrivnostno. Ko se je pričelo daniati in se je razlilo po zraku od raznih strani zvonjenje, se je ozračje zopet de malega pomirilo. Od listja je visela rosa, tuintam kapala v debelih svetlih kapljah na veje in na listje, ki je rastle nižje, in od tam na mah in stelo.

Vrane so se prebudile zgodaj. Samec in samica sta stresala svoje perje in ga poravnala s kljunom, beli mladič je spal zelo razšopirjen tako dolgo, dokler ga ni predrnil samec, ki mu je izpuli iz perutnice dolgo pero. Mladič se je stresel, plaho je dvignil glavo in se stisnil v tesno kepo, a samica je vzela samec iz kljuna belo pero in se kazala, kakor bi hotela braniti. Skočila je med samec in mladiča, a samec je kljuval preko nje po mladičevem bellem perju in se vmes tiho, nekako jezno grgajoče oglašal. Samica je branila resnično, prestrezavala je samec kljun, in ko je zadel samec mladiča enkrat vprav nad kljunom, da se je pokazala živodrežna kri, se je nenadoma razljudila. —

Razprostrla je peruti, zakrakala je dvakrat, trikrat naglas, odprla nekoliko kljun in se zagnala v samec. Kljuvala ga je po glavi in po hrbtu, njegovo črno, v modro kovinsko barvo se izpremenjajoče perje se je lovilo po listju in vejah nižje spodaj, a samec se ni branil. Miroval je, zatisnil parkrat oči, ko ga je izključevala baš po temenu, naposled se počasi dvignil na vejo, ki je rastle višje, zakrakal s čisto vsakdanjim odurnim glasom in odletel. Vzpel se je visoko v zrak, letel enkrat dvakrat v krogu nad tistim krajem, nato se obrnil naravnost proti goram in odletel v visoki in ravni črti.

Samica ni gledala za njim. Mladiču je poravnala perje, skušala mu odstraniti kri, ki se je bila zbrala v živordeči kaplji na njegovem kljunu, in konečno je odletela z njim v polje. Tam mu je poiskala hrane, sama mu polazala v kljun in ga branila pred vranami, ki so se zaletavale vanj. In hodila je od tistih časov vedno z njim.

Skupaj sta spala na hrastu tik gnezda, zjutraj sta skupaj letela na kraj, kjer sta bila sama in sta lahko nemoteno iskala hrane. V popoldanski vročini sta čepela v gostem grmičevju ob samotnem potoku ip na večer, ko so se že vsi gozdni prebivalci pomirili, sta letela vobčutoma na skrivaj in nizko ob robu gozda proti hrastu kjer sta prenočevala.

Beli mladič je rastle naglo in je bil že skoro prav tako velik kakor samica. Ali čez prsi je bil drobnejši, njegova glava je bila manjša, kljun krajši in ožji in skoro sličen golobjemu, noge tanjše in slabše a njegove rdeče, velike oči so bile še daleč bolj plašne kakor samičina črnosive, neprijazne in neverne oči.

On se ni bal same ljudi, ampak

tudi vsakega ptiča, ki bi bil vsaj njegove velikosti. In nekoč se je celo dogodilo, da je bežal pred vrabei. Za hip je bil sam na njivi, priletela je jata vrabecev, sedla krog njega, kričala vanj, šopirila se in se zaletavala proti njemu, a on se je preplašil nenadoma in zletel. Tiho je letel, kakor tat je bežal skrivoma ob meji in se naglo skril v gostem grmičevju. — Tam je dihal ves zasoplen, spustil peruti do tal in se tresel po svojem bellem slabotnem telesu.

Samec se ni vrnil nikoli več. Mogoče je, da se je samica kdaj spominjala nanj, takrat morda da so ga iskale njene nikomur zaupajoče oči, ko se je dvignila včas ob jutrih nenadno visoko nad gozdom kvišku, letala tam semintja v dolgih črtah, obstala za hip na mestu, trepala naglo s perutnicami in strmel tja nekam daleč proti goram.

Nekoč je tudi odletela v tisto stran zjutraj navsezgodaj in vrnila se je šele takrat, ko je bilo zašlo solnce in se je po naravi polagoma mračilo.

Beli mladič je bil prepnučen tisti dan čisto samemu sebi. Zjutraj se je spustil varno po hrastovem vejčju do zadnjih vej in zletel od tam na tla. In ko je tako iskal ob robu gozda hrane, mu je udaril mahoma na uho silen pok, vse krog njega so se zarila v zemljo svetla zrna, drobni prsti so odleteli v zrak, rjav pes je letel preko polja proti njemu in tam daleč je vpil visok, bradat človek:

— Bela vrana, bela vrana!

V hipnem in silnem strahu se je dvignil v zrak, visoko se je vzpel in letel tja proti drevesu, ki je stalo globoko v dolini. Počilo je vnovič in čisto mimo njegovih oči je zletela množica drobnih svetlih zrn, ki so se zasvetila v solnčnih žarkih kakor rosa.

In tako vdruživ prestrašen je letel na vso moč v vijugasti črti dalje in dalje. Čez dolino, čez holm, čez novo dolino, čez nov holm in ustavil se je šele takrat, ko je bil tako truden, da je padel čisto brez moči na zemljo.

Na solnčnem, visokem kraju je bilo to, solnce je upiralo tja na vso moč svoje zarke, pripekalo in je žgalo, a on je ležal tam na goli zemlji s široko razprostrtimi belimi perutnicami, z odprtim kljunom, težko sopeč in z napolzastrtimi očmi.

Ure so tekale, a mladič je ležal razprostrt na vroči zemlji. Čez dolgo se je opri na noge in šel opotekaje in kakor slep zdaj naravnost dalje, zdaj na desno in zdaj na levo. Razpete peruti so se vlekle po zemlji za njim, rep se je drsal zadaj po tleh, trepalnice so postajale težje, dvigal jih je siloma in z naporom in strmel v nedoločeno daljo z rdečimi motnimi in zmešanimi očmi.

Suhi kljun bi bil rad kje omočil, nečesa hladnega bi bil rad, opotekal se je dalje in obležal zopet na planoti. In ko je tako vnovič miroval, je padla nanj kakor kamen težka ptica. Oprijela ga je z ostrimi kremplji, ki so se zapili globoko v njegovo meso, izključevala je v hipu blodne oči, vso glavo je razključevala in srebala v žejno strazko njegove bele vode, ne možgane. In raztrgala ga je vsega, vsega razključevala in požrla. Nato se je dvignila v skoro navpični črti v višave, zazibala se visoko v zraku kakor čoln na viharjih valovih in izginila v daljavi.

Ko se je delal mrak, se je vrnila na hrast samotna samica. Gledala je, iskala po vejah, spustila se v zrak, ozirala se po daljavi in krakala, ali oglašala so se tuje vrane. Priletele so bliže, odletle so zopet in se razgubile med mračnimi gozdnimi vrhovi.

Belega mladiča ni bilo, samica se je vrnila v hrast in tisto noč prenočevala prvrat sama po silno dolgem, dolgem času. In tako je bilo potem vso vrsto noči.

A že je pomrzlo na je bila slaba že davno zamorila vse rože, se je njeno življenje mahoma izteкло. Ponoči, ko je spala, se je nanekrat prebudila, v njeni notri ni se je nekaj stiskalo in krčilo. Zakrakala je enkrat, dvakrat od silne bolečine, izgubila na veji ravnotežje in se prevrnila tako vznok, da je visela na nogah. In tudi iz prvostv je odhajala moč. Popuščali so drug za drugim, peruti so visele od nje, pričela je padati od veje do veje in naposled je obležala mrtva na vlažnih gozdnih tleh.

Tiho je bilo vse, samo hladni dih je šel preko dalje, neka neznan mrzla moč, ki je umorila zadnje zelenje.

(Konec.)

SLOVENSKO

podp. društvo

svete Barbare

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Incorporirane dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvaniji.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: F. S. TAUCHER, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.
Podpredsednik: JAKOB DOLENC, box 181, Broughton, Pa.
Tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, box 647, Forest City, Pa.
Pomoćni tajnik: AVUGST GOSTIŠA, box 310, Forest City, Pa.
Blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 5805 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomoćni blagajnik: ANT. HOČEVAR, RFD. No. 2, box 113, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadz. odbora: JOSIP PETERNEL, box 95, Willak, Pa.
1. nadzornik: JERNEJ HAFNER, box 65, Burdine, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBREŽAN, box 72, E. Mineral, Kans.
1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. F. D. No. 3, box 146, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Uradno glasilo: "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki so naprošeni pošiljati vse dopise direktno na glavnega tajnika in nikakor drugače. Denar naj se plača po pošiljki edino potpisanim, ekspresnim ali bančnim denarnim nakaznic, nikakor pa ne potpisanim, na naslov: Frank Pavlovčič, Farmer & Miners National Bank, Forest City, Pa.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kakve pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavn. tajnika, da se samore napako popravi.

Moon Run, Pa.

Odgovor na protest in pojasnilo glavnega tajnika združenih društev sv. Barbare v Forest City, Pa., z dne 4. maja, priobčeno v glasilu Glas Naroda.

Glavni tajnik nam predbečiva, da je bil z nebroj bolnikov pri zdravnikih in do sedaj še ni noben bolnik plačal za preiskavo, pač pa samo za zdravljenje. To je mogoče le po nekaterih krajih, ali ne povsod. V naši naselbini plačujemo zdravniku na mesec; za izpolnitev listin moramo plačati posebej brez pardona, ker to je zdravnikovo postransko delo.

Gl. tajnik omenja tudi, da postaja št. 3 v Moon Runu ni nikoli zahtevala od bolnika nikake pisane zdravniške izjave. To ni res; do sedaj se je vsak bolnik pravilno javil pri zdravniku in tajniku z izpolnjeno listino posebne pisave, zato pa ni šenikoli gl. tajnik od nobenega zahteval, da je bolnik prinesel bolniški list od zdravnika izpolnjen postojanemu tajniku. To je res in se mora vpostaviti več zdravnikova izjava, nego pa postojnega tajnika. Do sedaj še ni nikoli zadostovalo samo od strani bolnika, pač pa od zdravnika in tajnika.

Prosimo, mi še nismo nikoli trdili, da je bil zdravnikov ates brezplačen, trdimo pa to, da moramo plačati, ker imamo dokaze. Do sedaj smo še vedno dovolj bolnike nadzorovali ter jih bomo tudi še v bodoče. Če se je nam pa kdaj kateri sumljiv zdel, smo mu še vedno bolniško podporo zadržali do časa opravičenja.

Gl. tajnik tudi omenja SDPZ, koliko stotakov je prihranila omenjena organizacija z omenjeno listino. Mislimo, da prav nič ne, ampak le mogoče z visokimi mesečnimi prispevki.

Radovedni smo, zakaj je vedno naklada v bolniški sklad?

Prosimo pa tudi, če je dosedaj še kateri suspendiran član postaje št. 3 prejel bolniško podporo, ali ne, saj smo vedno pošiljali vsak mesec v gl. urad imena suspendiranih ali črtanih članov.

Vprašamo gl. tajnika, če je dosedaj še kateri nepravilno član prejel bolniško podporo, ali če smo dosedaj še katerega izobčili, če je delal v korist organizacije prosimo javno dokazati.

Postajni zapisnik dokazuje ter je vedno na razpolago gl. tajniku, da bolniška podpora se ni izplačala nobenemu članu drugače kakor enoglasno.

To ni res, mi člani nimamo nikakega medsebojnega prijateljstva, ne sovraštva in smo enakovredni.

Če je pa kateri imel zapreke, se mu je podpora še vedno zadržala do časa opravičenja.

Iz Vašega pojasnila je razvidno, da se oziroma več na neuradna pisma posameznih članov in odobratve zadržano delovanje posameznih članov. Prosimo, če dobite neuradno pismo posameznih članov, ali ne bi bilo boljše, da se obrnete na postajo, da se sumljivi

Vstaja Škenderbegova.

— ZGODOVINSKA POVEST. —

Angleški spisal Benjamin Disraeli Earl of Beaconsfield.

XIII.

Vrnimo se h knezu Niceju in gospici Iduni. Ta dva drzna tovariša sta izgubila svojega udanega bratčeta kmalu izpred oči in sta polagoma dospela do vrha prvega odrastka epirskih gor. Od tukaj sta videla širo in skalovito dolino, kjer so držale staze na vse strani ter do najvišjih gor, ki so se vzdigovale pred njima; vse so bile pokrite z gozdovi. Nicej je izbral pot, ki se mu je zdela najbolj varna pred zasledovanjem in ob solnčnem zahodu sta prišla do ozke doline, ki jo je namakala gorska reka. Voda je delala zemljo rodovitno in prijazno. Divje evetlice raznovrstnih prijetnih barv so vabile njune utrujene oči in vonj blagodišečih rastlin jima je krepil izmučene čute. Zgledala sta križ iz surovega obsekane gora in kot kristjana sta se ga razveselila, ker ju je to sveto znamenje navdajalo z upom in tolažbo; bilo jima je znamenje rešitve iz rok moslemskih zasledovalcev. Tedaj pa se jima približala častitljivi pušavnik; prišel je ob svoji trdnjavi palici iz bližnje votline, da uživa večerni zrak in opravi svoje večerne molitve.

Nicej in Iduna sta doslej hodila skoro ne da bi spregovorila besedico. Izmučena vsled strahu in naporov se je Hunyadijeva hči le s težavo odzdržala na konju. Samo ena misel jo je zanimala in vzpodbujala kljub vsemu trpljenju: spomin na Škendera.

Odkar ga je privikar videla pri izvanrednem pogovoru v šotoru svojega očeta, se je večkrat spominjala junakove postave in je pogosto premišljevala njegove odlične lastnosti in njegovo čudno življenje. Njegova slava, tako nevarna ženskim srecem, se ni zmanjšala s tem, da ga je osebno spoznala. In sedaj, ko se je Iduna spominjala, da mu mora biti hvaležna za vse, kar ji je bilo draga, da ima njegovi nesebični udanosti zahvaliti ne samo življenje, temveč vse, kar dela življenje nikavno: čast, svobodo, domovino in svoje, je prekipela njeno srce hvaležne ljubezni do junaka. Več kakor enkrat je hotela Iduna vprašati Niceja, zakaj sta se on in Škender tako zelo skrivala pred njo. Toda neko čustvo, ki ga ni mogla tolažiti, ji je branilo, da bi govorila z atenskim knezom o Škenderu.

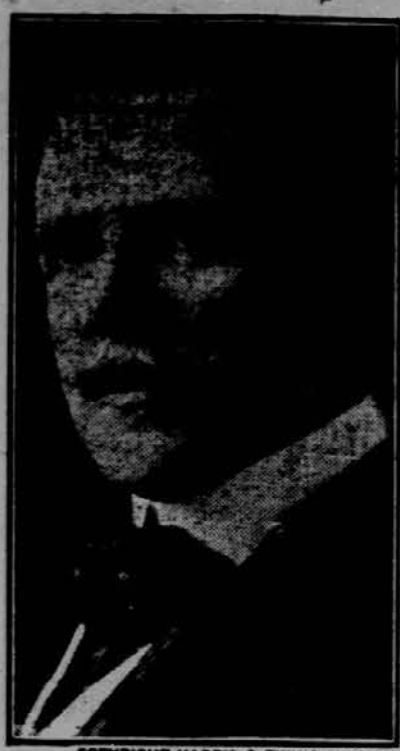
Pa tudi Nicej sam ni bil nič kaj pri volji, da bi govoril o tej stvari ter po prvih besedah upanja in bojazni, kaj se s tovarišem, sta zopet umolknila; ta molk je semintja pretrgal Nicej, obžalujoč, da mora Iduna toliko trpeti; Iduna pa se je na vse take tožbe samo nasmehnila.

Prijazen kraj, kamor sta prišla ter prijazen pušavnik, ki sta ga srečala, vse to je za hip razvedrilo samotna potnika. Nicej se je približal častitemu možu ter mu povedal, da sta kristjana, da sta bila sužnja, a sta ubežala in ga sedaj po strašnih naporih utrjuje na zaprosila gostoljubja in zavetja. Pušavnik pozdravi potnika v imenu Odrsešnikovega, pokaže s svojo palico po poti, ki se je videla ob bregu reke proti votlini ter ju povabi v svoje divje bivališče k svoji preprosti mizi.

Votlina je bila precej prostorna in razdeljena na več oddelkov. Bila je zavetje prvih kristjanov, ki so našli v dnevih preganjanja v njej svoj dom, v katerem je umetnost vsaj kolikor toliko doživela, kar je narava sama započela. Votlina je bila hladna, čista in prijetna. Skozi odprtino v stehi je zrlo nebo na pobožnega stanovalca; tla so bila pokrita z dračjem; v eni vdobini je stal bronast križ, v drugi pa je gorela večna luč pred sliko, na kateri se je Marija nežno smehljala božjemu Detetu.

Pušavnik prinese na leseni hlošč medu, posušenih rib in lesen vrč, napolnjen s čisto vodo iz reke, ki je tekla spodaj; večerja je bila preprosta, toda dobrodošla. Gosta sta sedla na sedež iz dračja in ko sta se krepčala, ju je pušavnik izpraševal o tem, kar sta doživela. Nicej mu je odgovoril, da sta doma iz Aten, da sta bila vjeta, ko sta služila kot prostovoljca pod velikim Hunyadijem.

Iduna je bila v moški obleki in te skrivnosti Nicej ni razodel — ter da bežite iz Adrianopla;

IAN MALCOLM,
Balfourjev privatni tajnik.

pripovedoval mu je, koliko trpe krščanski brati v poganskih deželah, kar je očividno pušavniku zelo zanimalo.

Iduna pa je kazala, kako zelo je potrebna počitka. To opazi pušavnik, zagradi saan cel tovor dračja, ga zavrta v eni izmed celic ter povabi Iduno k počitku. Hunyadijeva hči poklekne pred oltarjem Device Marije in se ji zahvali za milosti za milosti, ki jih ji je poslednje čase naklonila; nato pa se poslovi od gostitelja in spremiljevala ter odide v svojo votlino, leže na nenavadno posteljo in se kmalu zaziblje v spanje, ki je bilo tako sladko in nedolžno kakor ona sama.

Nicej pa kljub svoji veliki utrujenosti ni mogel zatisniti očesa; v sreč atenskega kneza sta združila dve najsilnejši strasti: ljubezen in ljubosumnost. Pušavnik je odkazal tudi njemu posteljo in se tudi sam podal počivat. Nicej pa je odšel iz votline, se ustavil ob bregu reke in razmišljeno zrl na vodovje, ki se je penilo v meščini. Atenski knez je imel mnogo lepih lastnosti, toda svojim strastem ni bil gospodar; bolj njegovo razum je domišljija vodila njegovo življenje.

V njegovi duši se je vnela strastna ljubezen do Idune; na vse okolnosti in nevarnosti je pozabil; samo ena misel, samo en sklep je gorel v njegovem sreč, da jo mora dobiti za vsako ceno in da se ne snide prej s Škenderom, dokler ni Iduna njegova žena.

Vsled te strastvenosti je izgubil Nicej vso smisel za osvoboditev domovine, za rešitev svojega prijatelja; vse to, za kar bi bil sicer on pripravljen žrtvovati svoje življenje in premoženje, ga sedaj ni več zanimalo. Nestete armade vojakov polmeseca so hitele, da se vsujejo na Grško, da uničijo to rodoljubno in krščansko delo, o katerem sta Škender in on tolikanj razmišljala. To delo je bilo sedaj v nevarnosti edinole vsled tega, ker se mu je Škender za nekaj časa odtegnil, in sicer samo iz ljubezni do Niceja.

To delo je bilo morda ravno vsled tega skoro izgubljeno. V teh usodnih trenutkih pa je zaslepljeni atenski knez na vse to pozabil in sklenil, da odvede Hunyadijevo hčer v kako daljno deželo, ako bi drugače ne hotela postati njegova žena. Bil je sruščen, ki ga je ona že zavrnila, in to tako, da ni mogel imeti nobenega upanja. Edino zasluga za njeno junaško rešitev bi mu še zamogla vzbuditi naklonjenost Iduninega srca, po katerem je hrepenel.

Toda on si ni mogel utajiti, da mora Iduna čutiti, da je igral on pri vseh teh velikih dejanjih samo postransko vlogo, da ima vse zasluge za srečno izvršitev junaške rešitve Škender, kateri ji je s tolikim pogumom, vstrajnostjo in izvedenostjo priboril osvoboditve iz sužnosti.

Kaj, ako bi Škender ne bil več živ? To je bilo lahko mogoče. Sužnost Grške in sramotna zmaga polmeseca je bila morebiti odvisna od tega edinega dogodka. In vendar se je Nicej skoraj sprizgnil s to strašno mislijo samo zato, da si tem bolj gotovo osvoji Iduno.

Pokuoč, je že minula, ko se je Nicej bolj izmučen valed svojega razburjenega sanjarjenja kakor valed prejšnjih naporov povznil v svojo votlino in našel v nemirni spanju nekaj odmora za svoje razdivjane strasti.

XIV.

Pušavnik je vstal oh solnčnem

Moja osebna poslanica nade.

Zelim, da me pozna vsaki moč in vsaka pena v tej deželi, katera trpi na bolezni. Zelim, da me poznajo vsi kot prijatelja — da vedo kdo sem in kaj sem storil v preteklosti in kaj delam sedaj. Moja slika vam lahko spričuje, da sem ovisel v medicinski praksi, katero vrhim že dolgo vrsto let, moji lasje so danes modri, belci po dolgih letih krutiranja, raziskavanja in dela. Skrbno sem proučil in analiziral vse tiste stare, kronične in globoke vronjene bolezni, ki se tako težko zdravijo in o katerih ima mnogo drugih zdravnikov le površno znanje. Zelim, da mi vsak bolan moški in vsaka bolna ženska zaupa svoje težkoče in tajnosti; vsakemu bom dal pošten nasvet, ker želim, da sem z vsakim dober prijatelj. Pišite po brezplačno knjižico, katero vam nudim, in čitate mojo poslanico nade.

Dr. J. Russell Price

ŽELODČNE BOLEZNI

okorela jetra, žolčnica, zapeka, zlata žila, revmatizem, katar, naduha in funkcionalne bolezni srca se lahko uspešno zdravijo privatno na domu in z majhnimi stroški.

Želimo tudi, da se seznanite z našim uspešnim načinom zdravljenja na domu takih bolezni kakor so sifilis, nečista kri, kožne bolezni, kapavica, živčna slabost, moska nemoč, semenotok, slabost možganov, kongestivna striktura, bolezni na mehurju in ledvicah in razne druge bolezni na spolno-urinar-nih organih na katerih mnogi moški toliko trpijo.

Zdravniška knjižica, katera šteje 96 strani, zastonj.

Pišite še danes po to knjižico in u njej boste našli enostavna fakta v razumljivem, materinskem jeziku. Ta knjižica je zaloga znanosti in vsebuje informacije in nasvete, ki bi jih morali znati vsak moški in vsaka ženska; posebno pa so ti podatki koristni tistim, ki mislijo na ženitev. Ako torej želite znati, kako bi došli nazaj svoje staro zdravje in moč, pišite takoj po to brezplačno knjižico in zvedeli boste, kaj je potrebno glede te ali one bolezni. Ne pošiljajte denarja! — pošljite samo vaše ime in naslov na spodnjem kuponu. Ne trošite denarja za kakšno ničvredna sredstva, temveč čitate to knjižico, katera je kavičpot k zdravju, in črpate iz nje pravocenne nasvete in podatke. Pri tem lahko zveste, na čem vi trpite in kako se more vaša teškoča obvladati.

Kupon za brezplačno knjižico.

Zapišite vaše popolno ime in naslov, izrežite in pošljite nam še danes. Plašajte potrebno poštino, da dobimo pismo o pravem času.

DR. J. RUSSELL PRICE CO.,
1100 Madison & Clinton Sts., Chicago, Ill.

Gospodje: Prosim, pošljite mi takoj vašo zdravniško knjižico popolnoma zastonj in poštine prosto.

Ime in priimek

Star. in ulica ali Box

Mesto

Država

vzhodu in ko je opravljal svoje

jutranje molitve, se mu je pridružila Iduna, okrepčana in poživljena po mirnem spanju. Po končani pobožnosti ji je njen častitljivi pogostevalac nasvetoval, da bi šla na izprehod in uživala jutranji zrak. Pot ju je vodila v majhno ozko dolino ob strugi potoka, ki se je izlival v reko, a bil sedaj skoro brez vode. Lepe vitke breze in visoki topoli so se vzdigali iznad skalovja, ki je bilo pokrito s svetlim zelenim mahovjem in raznobojnim rastlinjem. Eno stran doline so obsevali zlati žarki vzhajajočega solca, druga pa je bila v globoki senci.

"Tukaj lahko varno uživaš naravo in prostost", je rekel pušavnik. "Kajti tvoji sovražniki pač ne bodo našli te krasne samotne, ako že niso odnehal od zasledovanja."

"V resnici je krasna, častiti oče", je rekla Iduna, "in le vjetnik, ki je ravnokar prišel iz sužnosti, more popolno občutiti vso njeno krasoto."

"Res je tako", je rekel pušavnik, "tudi jaz sem bil v sužnosti."

"Ali res, častiti oče? Pri nevernikih?"

"Pri nevernikih, plemeniti potnik."

"Ali ste bili tudi v Adrianoplu?"

"Moji zatiraleci niso bili pogani", je odgovoril pušavnik, "vendar so bili mnogo bolj strašni: bile so to moje lastne strasti. Bil je čas, ko so me oči iskri-le kakor tvoje, plemeniti potnik, in moje srce ni bilo tako čisto."

"Bog je usmiljen", je rekla Iduna, "in brez njegove pomoči so najmočnejši le ubogi slabiji."

"Bodi vedno takih misli", je odvrnil pušavnik, "in zaslužil boš prej Njegovo ljubezen, kakor njegovo usmiljenje. Trideset dolgih let sem preživel v tej samotni ter premišljeval preteklost in to mi je še vedno poučljiv predmet. Moje ure mi niso nikdar predolge in meni je spomin, kar je drugim ljudem življenje."

"Ali ste mnogo videli, častiti oče?"

"In še več čutil. Vendar se bo zdel tebi uspeh vseh mojih skušenj zelo majhen, kajti jaz ti morem reči samo to: ne zaupaj v samega sebe."

"Velika resnica je to", je opomnila Iduna, "ki vodi do velike popolnosti."

"Prav tako", je odvrnil pušavnik. "V starosti smo polni modrosti, kakor je pozimi reka polna vode, toda mladostni ogenj osuši reko kakor poletno solnce."

Iduna ni ničesar odgovorila. Pušavnik ji reče:

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

